

Diss.

40

3024

18

896.

724: 3024/18

DISSERTATIO INAUGURALIS,
ANNEXA COMMENTATIONE
IN CONSTITUTIONEM BENEDICTI PP. XIII.
DE

JURE ASYLLI,

SUBJUNCTIS EX UNIVERSO JURE COROLLARIIS,

QUAM

AUSPICE DIVINI NUMINIS CLEMENTIA,
PATROCINANTE TOTA COELESTI CURIA,

SUB RECTORATU

REVERENDISSIMI, PERILLUSTRIS, AC PER QUAM
GRATIOSI DOMINI,

D. JOANNIS VITI à WÜRTZBURG,

Ecclesiarum Imperialis Bamberg. & Cathedr. Wirceburg.
respectivè DECANI, & Canonici Capitularis, Equestris Comburg. &
Insignis Eccl. Colleg. Novi Monast. ad S. JOAN. Evang. PRÆPOSITI,
Reverendiss. ac Celsiss. Principis, Episcopi Bamberg. & Wirceburg. F.O.D.

Consiliarii Intimi, nec non respectivè LOCUM-TENENTIS,

Universitatis RECTORIS MAGNIFICI,

ANNUENTE INCLYTO SENATU JURIDICO,

IN ALMA WIRCEBURGENSI UNIVERSITATE,

PRÆSIDE

PLURIMUM REVERENDO, NOBILI, EXIMIO, CLARISSIMO,
AC CONSULTISSIMO VIRO AC DOMINO,

D. JOANNE CASPARO BARTHEL,

Ss. Theol. & U. J. Doct. nec non in præfatâ Univ. Ss. Can. Profess. Publ.
& Ordin. Reverendissimi ac Celsissimi Episcopi & Principis Herbipolensis
in Spiritualibus Consiliario, ac Principalis Seminarii Regente,

Tribus rigorosis Examinibus ritè exantlatis

Pro solemniter consequendo LICENTIATÛS in Utroque Jure GRADU,
Publicæ Disquisitioni subjecit

GEORGIUS ANDREAS CAJETANUS SCHÄFFNER,

Herbip. AA. LL. & Phil. Magister, U. J. Publ. & Histor. Emeritus,

IN CONSUETO AUDITORIO JURIDICO,

Anno MDCCXXXIII. Die 15. Septembr. Horis ante & post Meridiem consuetis.

Herbipoli. Typis Marci Antonii Engmann, Universitatis Typographi.

GEORGII CAEMERISII

PROFESSORIS

PROFESSORIS

D. JOHANNES CASPARO BARTHELEMY

RECTORIS

UNIVERSITATIS

UNIVERSITATIS

UNIVERSITATIS

UNIVERSITATIS

UNIVERSITATIS

UNIVERSITATIS

UNIVERSITATIS

UNIVERSITATIS

UNIVERSITATIS

UNIVERSITATIS

UNIVERSITATIS

UNIVERSITATIS

UNIVERSITATIS

UNIVERSITATIS

UNIVERSITATIS

UNIVERSITATIS

<36700013760019

<36700013760019

Bayer. Staatsbibliothek

REGISTERED IN THE
OFFICE OF THE
CLERK OF THE
SUPREME COURT
OF THE DISTRICT OF
COLUMBIA
JANUARY 1881

ANNEXA COMMENTATIONE

III. PP. XII.

DE

LIBRARY

STUDYING EX LIBRIS OF JURE COLLEGE

1110

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

MANUSCRIPT

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

DEPARTMENT OF THE INTERIOR

1870

170

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

CONFIDENTIAL

ESCARO BARTHEL

ELLERRE & C.

2111

10

MEMORANDUM

MEM 112111

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

University of California, Berkeley

REVERENDISSIMO
ET

CELSISSIMO

S. R. I. PRINCIPI AC DOMINO

D. FRIDERICO

CAROLO,

D. G. EPISCOPO

BAMBERGENSI,

ET WIRCEBURGENSI,

FRANCIÆ ORIENTALIS DUCI,

Sacræ Cæsareæ, Regiæque Catholicæ Majestatis

CONSILIARIO ACTUALI

INTIMO AC CONFERENTIALI,

S. R. I.

PRO-CANCELLARIO &c. &c.

DOMINO DOMINO SUO

CLEMENTISSIMO.

REVERENDISSIMO

ET

CELESTISSIMO

S. R. I. PRINCIPIS AC DOMINI

D. FRIDERICO

CAROLO

D. G. EPISCOPO

BAMBERGENSI

ET WIRCEBURGENSI

FRANCIÆ ORIENTALIS DUCI

Sacris Ecclesiæ, Regis ac Catholicæ Majestatis

CONSILIARIO ACTUALI

INTIMO AC CONFIDENTIALI

S. R. I.

PRO-CANCELLARIO

DOMINO DOMINO

CELESTISSIMO

Dispositum, in omnibus capitulis

REVERENDISSIME
ET
CELSISSIME
S. R. I. PRINCEPS,
DOMINE DOMINE
CLEMENTISSIME.

*I*nter multiplices virtutum
prærogativas, quæ excel-
sos Regentium animos,
humanâ sorte Majores,
Diis assimilant, unanimi calculo Ma-
nifi-

gnificentiam numerant omnes, quot-
quot hactenus absolutissimas Princi-
pum ideas orbi prodiderunt Ethici; Vir-
tutem, uti decorâ Nominis sui fronte
spectabilem, ita quoque cæteris vel su-
periores, vel certè nulli secundam;
cùm sit speciosus ille Divinitatis chara-
cter, quo Supremus Dominantium
Dominus, Principumque Princeps ab
æmulis Gentium simulacris discerni,
quemque nonnisi in Magnos Imperan-
tes, suos, ut ita dicam, his in terris Vice-
Deos cum Majestate dividere voluit.

Atque hoc ipsum est, REVEREN-
DISSIME & CELSISSE
PRINCEPS, quod Univerſa hodie-
dum Europa, ac præprimis Sacrum
Romanum Imperium in Te admira-
tur;

*tur ; Augusta videlicet illa deflua à
Deitate portio, Magnificentia, cujus
jam pluribus inde ab annis tot tamque
eminentia suspeximus argumenta, ut
volitans quaquaversum in orbe fama,
judicio concordi latissimè comprobata,
Te Principem & Præsulem verè Ma-
gnum, Imperio parem, Franconum fe-
licitati magnificâ Dei munificentia
datum jure meritissimo salutet.*

*Enimverò si Magnificentia teste Tul-
lio, lib! 2. de invent. Est rerum magna-
rum & excelsarum cum animi quâdam am-
plâ & splendidâ propositione cogitatio
atque administratio; ubi apertam ejus
Curiam deprehendemus securiùs? quàm
in Amplissimo REVERENDISSI-
MÆ CELSITUDINIS TUÆ
ani-*

animo, qui nulli utut Augusto operi
concupiendo angustus est, cuilibet perfi-
ciendo idoneus. Comprobavit hoc cer-
ta hucusque experientia, dum à primo
suscepti Regiminis exordio concreditum
Tibi Ducatum meliori formâ donatu-
rus, sapientissimis ordinationibus, De-
cretis saluberrimis, prudentissimisque
sanioris Politiae Maximis Rempubli-
cam instruxisti; Universitatem no-
stram, quæ Oculi Principalis pupillam
se gloriatur esse, velut amœnissimum
Scientiarum & Artium Theatrum ape-
ruisti, amplissimis privilegiis dotâsti,
utilissimis constitutionibus restaurâsti;
Rem militarem pro securâ Patriæ &
Subditorum incolumitate providen-
tissimè disposuisti; omnia ad normam
deco-

decori renovâsti; quôdque boni omnes
optabant, assequēbatur nemo, Duca-
lem hanc Metropolim, imò Franco-
niam omnem damnabili hominum otio-
sorum lue purgâsti, resuscitatâ nuper
non absque ingenti sumptu hujate la-
boribus destinatâ Domo disciplinari:
Quibus omnibus recenter accessit ope-
rosissimus, qui veluti genuinum innatæ
Tibi Munificentiae symbolum sitientes
plateas copiosè inundat, Aquæductus
Urbi tam amœnus, quàm necessarius.

Quod si præterea ex mente Philoso-
phi 4. Ethic. Vir Magnificus splendido
Fabricarum apparatusi serviat, &
grandis ex inusitato domorum ornatu
quæratur excellentia; quantam rur-
sus

sus Magnificentiam palàm non loquun-
tur spectatissima, quæ non minori fe-
licitate, quàm constantiâ prosequeris,
ædificia, in quibus neque sumptuosa
habitandi commoditas, neque propor-
tionata mediocritas, neque honorifica
desideratur æternitas? Quid enim Au-
gustius Ducali, quod ad immortale
Urbis nostræ ornamentum velocissimis
exsurgit incrementis, Palatio? cujus
Structura verè Regia, exterorum aut
superaret fidem, aut provocaret invi-
diam, nisi Duos ex magna Schönbor-
norum Domo veneraretur Archite-
ctos, qui insignem molis adeò superbæ
gloriam ita cum opere sunt partiti, ut
alios transcendant omnes, soli inter sese
de

de palma contendant Quid magnificenti-
centius venustissimo, cujus ultimum
brevis colophonem stupefcemus, Mausoleo?
eum in finem piissime erecto, ut
ibidem conquiescant gloriosissimi cineres
Agnatorum Tibi Præsulum, quorum
memoria in benedictione sempiterna est.

Denique si ejusdem Ethici judicio
loc. cit. Magnificentia præcipuas exercet
partes in adhibitis Deo donariis, apparatibus,
sacrificiis, omnibusque iis, quæ in cultu &
Religione impenduntur, atque per singularem
eminentiam honorabilia appellantur; Quis
Tuam REVERENDISSIME & CELSISSIME
PRINCEPS, in
his

*his omnibus Magnificentiam ignorat?
Prostat veridicum, Schönbornianâ
pietate dignissimum Symbolum Tuum:
Pro Fide & Patriâ. Commonstrant feli-
ces exitus, altissima Tua in maximis
negotiis consilia Religione suffulta esse,
summâque cum Principibus Au-
striacis Te tenere Statûs regulam,
primùm de Religione, deinde de Imperio
cogitandum esse. Curationem Divino-
rum verè Magnificam rarum exem-
plum, & facta Tua quotidiana palam
exhibent, quorum Magnalium fama
in Vaticanum usque penetravit, ex
quo Summi Pontificis Oraculum in
Breui Apostolico debitas irreprehensi-
bili Pastoralis Ministerio Tuo laudes
tri-*

tribuit ; easdem insuper generosæ
Tuæ liberalitati impendens, quam ad
decorem Domûs Dei prodigâ manu,
Magnificorum more contulisti ; dum
non modò intra Principatum Tuo-
rum limites Ecclesiæ, Collegia, Semina-
ria, atque Monasteria quâ Auspiciis
quâ Auxiliis Tuis splendide extruun-
tur, restaurantur, exornantur, atque
amplificantur ; sed in conterminis
etiam locis non sine maximo Rei Ca-
tholicæ progressu, Tuo succurrente
ærarario surgunt Temppla, eriguntur Al-
taria, & zelosi animarum Rectores
constituuntur. Ostendis nimirum hæ-
reditariam Schönbornianæ Domui
in Superos pietatem, cui & olim & ho-

die gentilitium, atque tesserarium
fuit, est, & erit, Deo omnipotenti Ec-
clesias, Ecclesiis Aras, his decorem,
cultum, atque religiosam protectio-
nem impertiri.

Cui munificentissimæ erga sacras
Deo ædes Magnificentia aliud quod
rependat Jurisprudentia meæ, Cano-
nicæ præsertim, devotio non invenit,
nisi conceptam de locali Ecclesiarum
protuitione honoris Dei constitutâ im-
munitate dissertationem, quam unâ
cum succinctâ Constitutionis à sanct.
mem. Benedicto Papa XIII. hac super
re editæ commentatione Tibi Principi
Magnificentissimo, zelosissimoque sa-
crorum Penatum Defensori demissis-
sime

*simè offert, dedicat, consecrat. Di-
gnare REVERENDISSIME &
CELSISSIME PRINCEPS, pro
congenitâ Tibi Clementiâ hisce de Jure
Asyli Ecclesiastici lucubrationibus, ad
Principale Celsitudinis Tuæ Solium
reverenter confugientibus Sacratissi-
mæ Authoritatis & Nominis Tui glo-
riosissimi asylum largiri, meâsque utut
exiles Studii legalis primitias Tibi sub-
mississimè oblatas Clementissimè acce-
ptare: sunt enim istæ debitum à litte-
ratis omnibus vectigal: sunt humilli-
mum servitutis meæ obsequium: sunt
aliquale pignus, quo Tibi Tuisque su-
premis nutibus omnem operam atque
laborem, ad exemplum Progenitorum,
Aui*

*Avi utriusque & Parentis, aliorum-
que Propinquorum meorum devo-
veo, quoad vixero*

**REVERENDISSIMÆ
CELSITUDINIS TUÆ**

Servorum infimus

Georgius Andreas Cajetanus Schöffner.

SUMMARIUM DISSERTATIONIS.

1. *Ecclesiarum immunitas alia est localis, alia realis,*
2. *Localis duo complectitur privilegia.*
3. *Constitutio Gregorii XIV. de jure asyli.*
4. *Constitutio recentior Benedicti XIII.*
5. *Describitur jus asyli.*
6. *Antiquitas ejus ostenditur ex gentilitate,*
7. *Nec non ex Veteri Testamento.*
8. *Impugnatur à novatoribus.*
9. 10. 11. *Defenditur ex duplici potissimum ratione.*
12. *Respondetur breviter ad opposita.*
13. *Ecclesia quibusdam confugis providè negat asyliam:*
14. *Permittit atrociora eorum crimina in casibus etiam non exceptis puniri infamiâ, confiscatione bonorum &c.*
15. *Commendatur discreta mediocritas scriptoribus in defensione hujus privilegii.*
16. *In receptione delinquentium evitandus est jurisdictionis profanæ contemptus.*
17. *Violatores asyli pœnis canonicis meritò coërcentur.*
18. *Refertur intentio Ss. Concil. Tridentini.*
19. *Improbatur sinistra quorundam persuasio de jure asyli penitus abolendo.*

20. 21. 22. *Adducuntur exempla vindictæ divinæ contra temeratores asyliæ.*
23. 24. *Asylum non est juris naturalis,*
25. *Nec Divini.*
26. *Ejusdem usus non fuit sub Imperatoribus Ethnicis.*
27. *Immunitatem Ecclesiarum localem stabilivit Constantinus M.*
28. *Conservavit Theodosius M., sublatam nefario Eutropii suasu restauravit Arcadius.*
29. *Confirmârunt Honorius & Theodosius II. Impp.*
30. *Sanctio Leonis Imp. jura variarum nationum circa asyliam sacram remissivè.*
31. *Constitutio Caroli M.*
32. *Decreta Conciliorum.*
33. *Constitutiones Apostolicæ.*
34. *An Imperator jus asyli in totum vel in partem tollere possit?*
35. *Resolvitur negativè.*
36. *Limitatur resolutio.*
37. *Respondetur ad Nov. 27. c. 5. & 7.*
38. *Justinianus Imp. potestate suâ contra immunitatem Ecclesiasticam abusus est;*
39. *Quem non excusat nimia quorundam Episcoporum conniventia.*
40. 41. 42. 43. 44. *Varie rationes, cur Episcopi olim apud Magistratus seculares pro reis intercesserint?*
45. *Conclusio dissertationis.*

IN NOMINE DOMINI.

1.

Ecclesiæ, ut ad cultum Dei & divinorum frequentationem dignitate suâ fideles animarent, non dumtaxat ad formam & splendorem Dei domui convenientem extrui & reduci semper consueverunt, sed insuper munitæ sunt privilegiis geminæ immunitatis; localis, quæ ipsarum venerationem, & realis, quæ rerum ad eas & personas Ecclesiasticas pertinentium tuitionem concernit.

2. Immunitas localis duo privilegia complectitur, primum est, quòd ob singularem reverentiam loci ad cultum Dei & venerationem Sanctorum per consecrationem aut benedictionem deputati procul arceantur actus merè profani, jurisdictionis præsertim contentiosæ aut strepitosæ, tam civilis quàm vel maximè criminalis. Alterum & magis insigne immunitatis privilegium consistit in jure asyli, vigore cujus Ecclesiæ cæteraque sacra & religiosa loca tanquam Regiæ divinæ Clementiæ & templa misericordiæ constituta sunt, ad quæ confugientes Rei securitatem consequuntur, sancti quodammodo effecti, ita ut ab omni externa violentia, insecutione, ac avulsione ibidem præserventur.

3. Extant circa hanc localis immunitatis materiam famigeratæ Constitutiones duæ: Prima, quæ incipit *Cùm aliàs nonnulli*, edita fuit à Gregorio XIV. Summo Pontifice, primo Pontificatûs sui anno 1591. die 24. Maji hanc ob causam, quòd cùm Sixtus V. & Pius V. Summi Pontifices sancto zelo ducti diversas facultates & indulta extrahendi criminosos sub variis formis & modis concessissent, diversis Laicis Principibus, eorûmque curiis & Magistratibus; plerique eorundem Ministri per falsas interpretationes illis abusi fuerint, cum non modica libertatis & immunitatis localis Ecclesiasticæ perturbatione; cujusmodi vim ipse Gregorius Pontifex adhuc Cremonensis Episcopus pertulisse dicitur, abducto ex ejus cubili ad publicos carceres confugâ, qui sub ejus lecti Episcopalis sponda latitârat.

4. Altera recentior est, quam Benedictus XIII. Summus Pontifex die 15. Jun. 1725. in Concilio Romano anno Jubilæi celebrato publicari fecit isthac ex ratione, quòd Constitutio Gregoriana, quia tractu temporis multifariam à Doctoribus exposita, & in ipsis Ecclesiasticis tribunalibus praxi fuit observata dissimili, quotidianæ tantummodo Doctoribus scholæ & fori utriusque Judicibus disputationi, & contra invalescentem delinquentium cum perturbatione Reipublicæ effroenem audaciam ob delictorum exceptorum paucitatem pro moderno tempore non satis accommoda, imò nimis benigna esse visa fuerit; quam constitutionem posteriolem Gregorianæ partim declarativam, partim immunitatis amplioris in eadem concessæ coarctatoriam succinctâ commentatione exponendam duximus, in materia practica non inutilem laborem nos impensuros rati, præmissâ tamen pro materiæ ejusdem dignitate dissertatione inaugurali de Antiquitate, Justitia & jure ipsius asyli.

5. Ad majorem rei claritatem Etymologiam asyli inspicere juvat; Asylum græcè ἀσυλον vel ἀσυλον sic dicitur à particula privativa ἀ & verbo σιγην, quod trahere vel extrahere, συλαῖν quod vi rapere, sacrilegè diripere significat. Schrad. *Lexic. Verb. Asylum.* itaque quasi locus à violentia securus; Quamvis enim semper ac ubique in territorio delinquens capi, & ad pœnam Autoritate publicâ trahi posset, quin ei vis injusta inferri dicatur; imò si apparitoribus quempiam vinculis mancipare volentibus violenter resistatur, his opem præsentium invocantibus (quod prisco more fiebat apud Romanos per verba *Quiritum fidem*) quisque teneatur assistere, faciendo quod potest, clamando, turbam convocando, vel aliàs auxilium ferendo, DD. ad L. *consentaneum*. 8. Vers. *vel ad cogendum eum* C. *quomodo & quando Judex* &c. Ab hoc onere tamen seu obligatione lictores & milites juvandi aut quomodolibet concurrendi ad capturam & abductionem confugarum libera sunt, aut potius libertatem præstant ex speciali jure loca Deo dicata, unde immunia dicuntur, quasi libertatem à publico munere vel onere habentia. L. *munus* 18. ff. de V. S.

6. Asyliam antiquissimam & apud plerasque gentes, quæ aris templisque honorem aliquem tribuerunt, usu receptam fuisse sacræ profanæque literæ testantur; illam namque Neptuni Fanum in Tanaro, in Papho Veneris, & Jovis templa apud Straticonenses, & Ithacenses, ejusque Olympii simulacrum, & Pergami ædes Æsculapii confugientibus præbebant; In Canopo Herculis, Osiridis in Ægypto tota, Delphici Apollinis & Dianæ Ephesiæ templa religione sua præsidio ac saluti miseris & nocentibus fuere. Athenis ignoto dicata Deo commune omnium confugium fuit ara misericordiæ, cujus meminerunt Apostolorum Acta cap. 17. v. 23. Romulus quoque ad reorum confugium in Palatino & Rhemus in Aventino locum refugii libertatis Numini devoverunt, estque singulare, quanta religione, teste Aulo Gellio *Lib. 10. Noct. Att. C. 15*. Olim Romani victum, si Flaminis Dialis ædes introisset, solvi quantocyus jusserint, & vincula per impluvium in regula subduci, atque inde in foras dimitti. Imò Imperatores antiqui, cum divinitatem affectare vel saltem Deorum instar haberi velle cœpissent, idem jus ceu divini characteris consecrarium non modò templis, ut Ælius Lampridius in vita Heliogabali scribit, sed & statuis suis attribuerunt *L. si Dominus 2. ff. de his, qui sunt sui. & L. 17. §. 12. de edil. edict.*

7. Innumera sacræ profanæque gentilitatis exempla præmitto, cumque tota gentilium Theologia ex Libris Moyſis ac cæteris Scripturæ sacræ documentis originem traxerit, iisque ad superstitiones & depromendam inde similitudinem simulacrorum abusa sit, eundem Moyſen in antiquitatis asylorum testem antiquissimum evoco, utpote qui quibuscunque scriptoribus, quorum opera comperta sunt, vulgò anterior habetur apud Eusebium *Lib. 10. præpar. Evangel. C. 3. de antiquitate Moyſis*. Hic præterquam quòd Urbes refugii Auctoritate divina in Republicâ Hebræorum ordinatas *Num. 15*. asserat, asylum altaris *Exod. 21. v. 14*. jam introductum fuisse supponit, ita ut asyliam ceu privilegium ex instinctu naturæ rationalis altari Domini competens & ante legem scriptam cum altaribus ipsis pridem stabilitum fuisse, non malè arguatur; Illudque non pro involuntariis tantum homicidis, sed pro diversorum quoque

scelerum reis, ita tamen, ut homicidia per industriam & insidias commissa ex post excepta fuerint, convenisse altari ex dicto cap. 21. v. 14. & 3. Reg. 2. v. 28. & sequentibus non obscure indicetur.

8. Hanc asyli sacri venerabilem vetustatem vel ignorarunt vel non æquâ satis lance ponderarunt Justitiæ in criminosos Administri aliqui, cum superiorum temporum Novatoribus querentes, Ecclesiam fieri speluncam latronum, & fomentum criminosorum, quos immunitate suâ invitat ad delinquendum maximo utique Reipublicæ damno, cujus interest, delicta non manere impunita *cap. fama 35. de sent. Excom. & L. ita vulneratus 51. §. 2. V. ejusdem ff. ad L. Aquil.* cum sicut præmia benè meritis ac virtuti, sic peccatis poenæ, & supplicia nocentibus debeantur. *Cicero de natura Deorum Lib. 2.* ut peccantium coërceatur licentia, & insontes contumeliâ non afficiantur. Unde Magistratûs cura inter primas illa esse debet, ne maleficos patiatur vivere, juxta præceptum Dei *Exod. 22. v. 18.* Cujus supremæ æternæque Majestati à Justitiæ sacerdotibus majus sacrificium & pinguior hostia offerri non potest, quam si, qui in suam & aliorum perniciem debacchantur, competentî vigore compescantur, Pelagii Papæ rescriptum est *can. quali nos XXIII. Q. 5.* Ita isti ultionis & in speciem Justitiæ zelo majori, quàm Religionis & Christianæ pietatis ducti, ut rectè annotavit Gonzal. in *cap. inter alia. 6. n. 11. de immunit.*

9. Neque enim prisci Rerumpublicarum legûmque conditores, & divino jussu Moyses, Romani tam Imperatores, quàm Pontifices sacris locis asyli privilegium indulserunt, ut favorem præstarent delictis ac delinquentibus, hominésque improbos redderent ad peccandum audaciores: sed intuitu religionis, cujus favor publicus *arg. cap. fin. Qui filii sint legit. & præcipuè attendendus est L. sunt personæ 43. ff. de Relig. & sumpt. fun. ibi: summa est ratio, quæ facit pro Religione.* & pro tuitione honoris Dei, ob Beatorum Coelitem cultum, propter venerationem & reverentiam locorum ipsis dicatorum, imò etiam ut imitarentur ipsum, quem templis & altaribus colunt Deum, cujus miserationes super omnia opera ejus sunt teste Regio Vate *Psal. 144. v. 9.*

10. Sanè Rei Christianæ plurimùm interest, Ethnicorum aras & statuas non videri potiores templis & altaribus vero Numini consecratis; Quare si grande piaculum fuit ab altaribus & Statuis Idolorum reos abstrahere; æquissimum omnino est, à violentia defendi confugas ad templa & altaria Christianorum; ne ab his minus venerationis impendi Vero æternòque Numini, quàm vanissimis & commentitiis Diis à Gentilibus tributum, videatur: prout rectè concludit Nicolaus Pontifex ad consult. Bulgar. cap. 95. inquiens: *Si quondam latrones & diversorum criminum rei ad asylum Romuli confugientes indemnitate consequerentur, quantò potius ii, qui ad templum Christi confugiunt, sunt delictorum suorum remissionem adepti.* Quantumvis igitur Reipublicæ inter sit, ne delicta maneant impunita, etiam Reipublicæ interest, quòd Ecclesiæ sint refugium ad se confugientibus ob honorem & reverentiam Deo debitam, quod in ordine superiore majus bonum est; unde Cicero in Oratione pro domo sua, ibi: *hic ara sunt, hic foci, hic Dii penates, hic Sacræ Religionis cæremoniæ continentur: hoc perfugium ita sanctum est omnibus, ut inde abripi neminem fas sit.* Audire hac de re lubeat Doctorem maximum S. Augustinum Serm. 3. de dedic. Eccles. Grandis, ait, *injuria, Religionis & divinitatis offensa est, qualem cunque fugientem ad domum Dei à sacris liminibus, id est, de sinu Matris inde avellere, & arcam communis expugnare perfugii: sed forte aliquis dicet: Locus sanctus criminosis patere non debet, hac enim intractabilis animi argumenta non recipit Christus, qui pro impiis mortuus confugientibus ad se claudi aditum misericordia non permittit, qui latroni fidem confitenti paradisi claustra patefecit, reum à sacris aditis non vult exclusum.* Cujus Sancti Doctoris sensus magis dilucidè continetur in solidissima ejus Epistola 54. ex parte relata Can. non est iniquitatis 17. XXIII. Q. 5. Cap. in tantum 33. de pœnit. dist. 3. Cap. peccatum 4. de R. J. in 6. ubi Macedonio interroganti exponit, quomodo in protectione confugarum & interventione pro quorumcunque criminum reis, Ecclesiæ religio nequaquam offendant, seu impugnet justitiam Sæculi; quæ si laudabiliter pro conservanda tranquillitate publica & temporali securitate populi contra

scele-

sceleratos gladium stringit, à Justitia longè sublimiore, conjunctâ cum religione atque indefecturâ hominum salutis prospiciente, laudabiliùs impelli afferit Clericos, ut modesta tuitione ac precibus suis reos ab interitu temporali ita conentur eripere, quò superstites pœnitentiæ sinceræ subjecti abstineant deinceps à quolibet crimine, simulque liberentur à morte æterna; maximè cùm morum corrigendorum nullus alius, quàm in hac vita sit locus, adeoque timendum sit, ne supplicium extremum adversus criminosos susceptum sic vitam corporis finiat, ut minimè tamen vitium animæ auferat, imò potiùs abscisso correctionis ac pœnitentiæ tempore in ejusmodi angustiis vitiosum plerumque inemendatum ad supplicium sempiternum detrudat; ut proinde dubitari non possit, quin officium hoc charitatis pro reis interpositum apud homines, divinæ clementiæ vicissim indigos dictamini Religiosæ Justitiæ haud obviet, quòd non solum ita jubeat Deus, sed & ipse ob spem correctionis ac resipiscentiæ solem suum super bonos & malos oriri faciat, ac longanimitate sua ad pœnitentiam complures adducat: nec augeantur idcirco hominum scelera, quos si malefactorum veraciter pœnitet, ea in se impunita esse non sinunt: aut si qua forte mala & nonnulla incommoda ex hac immunitate sequantur per accidens, talia immerito imputentur Ecclesiæ; nulla etenim in regimine Ecclesiastico sive civili institutio quamvis bona est, ex qua mali occasionem non arripiant scelera committendi. Quid enim verò melius & sanctius est misericordiâ Dei, & tamen impii eâ abutuntur? si itaque Deus iniquis & scelestis, etiam quos novit non acturos pœnitentiam, tamen exhibet patientiam, multò magis Ecclesia misericors esse debet in eos, qui correctionem etsi nobis incertam promittunt.

II. Ex quibus deductis patet, quinam post tuitionem divini honoris, alter asserendæ immunitatis Ecclesiasticæ finis sit, ut scilicet delinquentes concessio iis post delictum pœnitentiæ spatio perferiam pœnitentiam exuere se possint omnibus malis, quibus infelicitè immersi tenentur, subtracti ab infami mortis supplicio adeo periculoso salutis animæ à pluribus credito, ut referente Flodardo in *Histor. Eccles. Rhem. Lib. 4. C. 6.* alicubi in Gallia consuetudo
reis

reis ad supplicium capitale damnatis, tanquam ob brevitatem temporis, consternationem nimiam, aliasque rationes à S. Cypr. *Epist. 52. ad Antonian.* Innoc. *Papa Epist. 3. C. 2.* & Concilio Arelatenſi *L. cap. ult.* adductas, parùm vel nullatenùs dispositis denegandi etiam in exitu reconciliationis gratiam, eòsque juxta veteris ævi phrasin *relinquendi misericordie Dei*, usque ad annum Christi 1396. perseverârunt, non ob defectum potestatis Ecclesiæ, ut volebant quidam hæretici, sed ad deterrendos tanto rigore fideles à lapsu & relapsu in publica crimina, & potissimùm, quòd consideratis æquâ mente angustiis, ad quas peccator in extremis ita constitutus redigitur, inefficax tunc æstimaretur, minùsve sincera, aut valdè dubia pœnitentia periculo vicinæ necis extorta: prout ex eodem S. Augustino *Serm. 57. de tempore* discimus: *pœnitentia, quæ ab infirmo petitur, infirma est; pœnitentia, quæ à moriente tantùm petitur, timeo, ne ipsa quoque moriatur.*

12. Ex his porrò consequitur, quòd Ecclesiâ delicta & delinquentes non foveat, quin potius efficacem eorum emendationem intendat, commutando duntaxat pœnam vindicativam in medicinalem, non volendo mortem peccatoris, sed ut convertatur & vivat; Quod tranquillitati & felicitati Reipublicæ non repugnat; neque enim hæc exigit, ut nullum unquam delictum remaneat pœnâ ordinariâ mortis aut sanguinis impunitum, alias sanè asyla constituere, & peccantium misereri Deus non potuisset, vel cum malo publico fecisse dicendus foret, quod utique blasphemum est: clarum proinde est, partiali minùsque æquâ censurâ immunitatem locorum sacrorum ceu Juris naturalis & publicæ Justitiæ læsivam condemnari, dum econtra apertio asylorum profanorum, jùsque aggratiandi delinquentes tanquam regale Principum territorialium sustinetur, passimque approbatur.

13. Extrema nihilominùs indulgentiæ plus æquo conniventis providè vitat Ecclesiâ, nam salutis confugarum ita moderatè consulit, ne omnibus indiscriminatim delictis securitatis præstet subsidium: excipit atrociora crimina, delinquentes in casibus magis scandalosis vindictæ Justitiæ extrahit, atque ideo si cum tempore, ex asyli fiducia & venia, impunitatisque facilitate crimina invalescere malo publico animad-

vertat, ad compescendam facinorosorum licentiam sacri asyli privilegia angustioribus terminis circumscribit & restringit, uti in propatulo est ex Constitutione Benedicti XIII. suprâ laudatâ, & magis infra per extensum subnectendâ. Nimirum Ecclesia prudenter ita servat usum asyliæ, ut ejusdem tollat abusum, imitando exemplum moratiorum tum Gentilium tum Hebræorum; apud hos enim teste Tacito *Lib. 3. Annal.* cum Urbes Græcæ asylo abuterentur, templaque replerentur servorum pessimis in Græcia, Tiberius Imperator ad templum Æsculapii illud restrinxit; nec non Senatus-Consulto *L. 38. ff. de injuriis* cautum fuit, ne quis imaginem Imperatoris portaret ad alterius invidiam; sicut & *L. Capitolium 28. §. ad statuas 7. ff. de pœnis*, ne quis in cujusquam injuriam ad statuas & imagines confugere attentaret. In Republica verò Hebræorum delicta aliqua ob enormitatem suam & irreparabilitatem e.g. homicidia per industriam & insidias perpetrata ab asylo exclusâ fuisse legimus *Exod. 21. v. 14. & 3. Reg. 2. v. 28. & seq.* ubi per industriam insidiosam occidens proximum suum ab altari divino avelli, & Joab tanquam ejusmodi homicida Abneri & Amasan arrepto licet intra tabernaculum cornu altaris occidi jubetur.

14. Accedit, quòd Ecclesia in casibus particularibus etiam non exceptis propter criminum enormitatem & notorietatem, sive ut futuris scandalis occurratur, non prohibeat, quin Curia sæcularis contra ejusmodi delinquentes pœnis vindicativis infamiae & confiscationis bonorum procedat; imò factò ad Pontificem recursum; extractionem permittat, atque confugientis relegationem, aut detusionem in temporali vel perpetuo carcere, sive etiam quandoque in triremibus; ita tamen, ut Ecclesiasticæ immunitatis præsidium confugientibus illum operetur proficuum effectum, quòd à pœna ordinaria mortis aut sanguinis eos præservet teste Card. de Luc. in *miscell. L. 14. part. 4. discurs. 2.* Ad quam rem appositum factum & dictum refert Cassiodor. *L. 3. Ep. 47.* Theodorici Regis Gothorum de Jovino quodam Curiali, qui ob collegam in rixa occisum conscius sui facti intra Ecclesiæ septa refugerat, ibi: *hunc Vulcane Insule perpetuâ relegatione damnamus, ut & sancto templo habuisse reverentiam videamur, nec vindictam criminosus evadat in totum, qui innocenti non credidit esse parcendum.*

15. Auream hanc, quam tenet Ecclesia, mediocritatem si ex una parte Scriptores & Judices Ecclesiastici; ex altera verò Justitiæ vindicis quidam ministri sæculares peniciùs attenderent, & accuratiùs observarent, sobriè scribendo & docendo, discretèque agendo, tot querelæ non audirentur; ideòque non lex, sed mala intelligentia & observantia legis tot producere solet inconvenientia, tum quieti publicæ tum immunitati præjudicialia, adeo ut loco defensionis potiùs læsio utriusque resultare soleat: propugnent Doctores solidis fundamentis sanctitatem immunitatis, quin tamen ejus favorem nimis amplient, adeò subtiliter casuum exceptorum verificationem desiderantes, ut fermè nunquam eorum verificatio juxta ipsorum sensum detur; amplectantur potiùs attentâ varietate temporum, multitudine templorum, excrecentèque delinquentium frequentia rigorolas contra confugientes sententias, atque in dubiis interpretationem non faciant ad exclusionem punitionis rei, ut optimè monent Card. de Luc. *miscell. disc.* 2. n. 9. Bissius *decis. ad moral. scient. Tract.* 4. §. 5. n. 27. alii-que, qui funditùs materiam immunitatis degustârunt, ex hac convincenti ratione, quòd in concursu boni publici & privati primum sit præferendum, atque in dubio pro eodem respondendum; dicta enim rigorosior interpretatio ipsam immunitatem ejusque favorem publicum non lædit, cum ipsius substantia seu competentia in nulla quæstione sit, ut supponitur, sed quæstio in ejusmodi casibus exceptis percutiat potiùs favorem privati criminosi, qui talem non promeretur.

16. Ecclesiarum quoque Antistites & Judices Ecclesiastici, si spiritu lenitatis Evangelicæ ducti in hujusmodi casibus, ut mediatores, Medici spirituales, ac Patres charitate pastoralis & opportuna deprecatione pro infelicibus Confugis reverentiam Deo debitam, fundatamque in spe correctionis & Christianæ misericordiæ veniam ad illorum salutem æternam duntaxat, non certam quodammodo dominatùs imperiosi speciem, ac ferè conculcationem Auctoritatis profanæ à se quæri ostendant, facile declinabunt, ne se talibus implicent, in quibus præter scandalum publicum major sæpè est damni metus, quàm spes emolumenti, omnemque juris-

ditionum conflictum æquanimittatis atque Justitiæ laude apud Principes laicos semel obtentâ devitabunt: Qui Principes si videant, in hac immunitatis materia non præberi fomentum perniciosi criminibus; sed Confugas implorantes auxilium Ecclesiæ ita ab eadem recipi, ut dum pro horum salute solliciti sunt pastores & reverenter obstitunt, ne defraudentur confugæ Rei fide, quam habent in veneratione locorum sacrâ immunitate gaudentium, minimè noceatur alteri parti læsæ, nec faveatur impunitati reorum, sed pro exceptis delictis ii consignentur sæculari curiæ, & pro aliis criminibus talis fiat compositio de Confugarum consensu cum Justitia publica & parte damnum passa, ut illi saltem tuti sint à poena mortis aut membrorum abscissionis, cunctaque sine perturbatione & cujusquam injuriâ gerantur, pietate quadam filiali cedent non inviti sanctitati modestorum Præsulum, ac velut imperio paternæ Charitatis morem gerent.

17. Quodsi tamen tutiora hæc & leniora pro conservandis Ecclesiæ juribus non proficerent, quis obsecro justus rerum arbiter inficietur, quod adversus impios Auctoritatis Ecclesiasticæ divinitus institutæ contemptores Ecclesiam audire nolentes, juxta doctrinam Christi Capitis nostri, tanquam contra Ethnicos & Publicanos Prælati procedere possint, eos corripiendo, plectendo, sique opus sit, à corpore Ecclesiæ abscindendo: sicque nervosè pro causa Dei & Ecclesiæ agant juxta antiquam fidelium doctrinam relatam à S. Greg. Nazian. *orat. 1. de pace* dicente: *Nec segnior quisquam esse debet, quàm par sit, nec ferventior: Ubi verò aperte se prodat impietas, tum nobis faciendum est, ut adversus ignem & ferrum & tempora, ac denique adversus omnia cominus feramur: nec quidquam perinde metuendum est, quàm nequid magis, quàm Deum metuamus.* Quod & ejusdem S. Greg. Nazian. Ecclesiæ Constantinopolitanæ renuntiaturi in oratione ad 150. Episcopos supremum monitum fuit: *Hoc unum requiro, ut* (subrogandus in Episcopatu) *ex eorum numero sit, qui non in omnibus rebus cunctis obsequuntur, sed qui in quibusdam etiam obrecti studium in hominum offensionem incurrunt: Alterum*
enim

enim in prasens jucundissimum est; alterum in posterum utilissimum.

18. Quantâ nihilominus in similibus erga supremos Principes ipsos moderatione utendum sit, sancta Tridentina Synodus apud Eminentissimum Card. Palavicinum in *Histor. Conc. Trid. Lib. 22. C. 5. & seq.* & Illustrissimum Spondanum ad annum Christi 1563. n. 4. & seq. ostendit, ubi cum S. Sedis Romanæ Legati nonnulla præparassent, quæ in favorem immunitatis Ecclesiasticæ constituenda essent, & ab omnibus sub pœna anathematis observanda: intercedentibus tamen Ferdinando I. Gloriosissimo Imperatore & Carolo IX. Galliarum Rege res tota demum Sess. 25. de reform. cap. 20. ad unicum duntaxat articulum eam in formam redacta fuit, quæ solam admonitionem erga Supremos Principes adhiberet: & S. Petrus Damiani Card. Episcopus Ostiensis inter alia à Summo Pontifice emendanda in Ecclesia significavit, quòd cunctis ferè Decretalibus paginis anathema subjungeretur apud Spondan. ad annum Christi 1065. n. 1.

19. Absit è contrario illa ex antiquo Sathanæ studio diffamandi religionem noviter denuò ingesta nonnullorum Politicorum & Judicum sæcularium sinistra persuasio, immunitatem Ecclesiæ tanquam politico statui noxiam prorsus abolendam esse, quâ ducti, consilio & operâ suâ eandem aut prorsus abolere, aut pro arbitrio in arctissimos cancellos restringere student, imitantes pessimum exemplum Eutropii & Andronici, quorum prior sublati per Arcadium juris asyli pessimus auctor fuit; alter verò cum quoslibet ab asylo altaris extrahere præsumpsisset, Sacerdotibus Dei hæc improbantibus, in nefaria hæc verba impiissimè erumpere non formidavit, *quòd nullus effugere posset manus Andronici, quamvis ipsius Christi pedem teneret.*

20. Meminerint ejusmodi temeratores, qui in extrahendos reos ab Ecclesiis audent immittere non servato juris ordine manus sacrilegas, ut verbis Theodosii & Valentiniani Imperatorum utar, *in L. Pateant 3. Cod. de his, qui ad Eccles. confug.* Meminerint inquam, Dominum Deum suæ domus Zelotem esse, ejusdemque violationem impunem non dimittere, aut Talionis, aut morbo-

rum ignobilium, pedicularis, vel putrefactionis intestinorum prominentium poenas frequenter de iis sumendo. Atque ut à poena Talionis incipiam, præfatus aboliti asyli auctor Eutropius, primus ex Eunuchis in Oriente consul, paulò post ob Eudoxiam Imperatricem offensam, suscitataque contra se Imperatoris aulam atque militiam petitus ad necem, è palatio in Ecclesiam prius à se conculcatam avolare coactus, *captivo miserabilior*, ut ait S. Chrys. in oratione in Eutropium, *servo vilior, omni reo despectior*, in loco, quem sua ipsiusmet impietas à satellitum invasione intutum reddiderat, quolibet momento carnificis ictum justo Dei judicio timuit, abrogataque licet illicò per Arcadium Imperatorem de confugio Eutropii edoctum improbâ lege universos adhuc sibi graviter infestos, seque continuò minùs securum sensit, donec altero die S. Chrysostomus ex ambone seu suggestu impetum repressit, ac persecutores derelicti ab omnibus, & in aræ præsidio duntaxat confisi confugæ eò tandem pertraxit, ut furore depulso effusi in lacrymas Imperatorem pro salute Eutropii rogaverint, nec antea eundem ab Ecclesia obstante Beatissimo Antistite abstrahere permisi fuerunt, quàm præstito à Magistratu juramento. Quo postea per cavillationem eluso, quasi Constantinopoli duntaxat illa fuisset promissa securitas, ut ex Zosimo refert Baron. ad annum Christi 393., infelicem Eutropium aliò missum trucidârunt, resecto securi per manum Carnificis capite, ut Socrates *L. 6. Hist. Eccles. C. 5.* Sozomenus *L. 8. Cap. 7.* Niceph. *L. 13. Cap. 4.* asleverant.

21. Eandem Dei vindictam sub imperio ejusdem Arcadii & Honorii, ac dein Theodosii II. adversus Stiliconem & milites ab eo missos, ad Cresconium quemdam gravissimorum licet criminum reum Mediolani ab Ecclesia (quantumvis renitente incassum S. Ambrosio) per vim extrahendum, exercitam quoad milites quidem ostendit Paulinus in vita S. Ambrosii, qui stipato antè altare Clero homine hostiliter invaso, captivòque ad carcerem ducto inde ad spectandos in Circo ludos se conferentes, à Leopardis è cavea dimissis (illæsis spectatoribus cæteris) sævissimè dilaniati sunt. Stilico autem primus facinoris Auctor ultione cognitâ sibi timens tamen non modò captivum S. Ambrosio interim ante altare prostra-

to reddiderit; verum etiam se illi subiciens indictam ad multos dies poenitentiam religiosè exegerit, ejusmodi tamen satisfactione necdum contentus vindex Ecclesiæ Deus post annos aliquot apud Baron. ad annum Christi 408. juxta mirum providentiæ suæ ordinem justè permisit, ut Stilico perduellionis Ravennæ ad quærendam intempestâ nocte in Ecclesia salutem adactus, ac sponte se dolo inde abduci passus, cum extra templum sub militum custodia esse cœpisset, ab Heracleano sublatus è medio animam infelicem efflârit. Simile quid accidit prædicto Andronico provinciæ Ptolomaidis in Pentapoli Ægypti Præfecto, uti videre est in diversis epistolis Synesii ejusdem Provinciæ Episcopi; hic enim Anathemate primùm unâ cum Thuante criminis socio perculsus à synodo anno Christi 411. celebrata Ptolomaide, mox comprobante variis afflictionibus justam Ecclesiæ cenсурam vindice Deo, in gravissimas calamitates prolapsus fuit.

22. Quantum porrò ad morbos ignobiles talibus congruâ Dei vindictâ immisos, Lucius Sylla dictator *apud Plutarch. in ejus vita* cum Mithridatis legatum Athenis extraxisset è templo Dianæ, in sacrilegii poenam pediculis in cibum relictus foedè interiisse ab Ethnicis creditur; eadèmq; turpi lue sublatus ex hac vita contemptorem Divinitatis ac Religionis Democritum tradunt omnes, quotquot mortem ejus enarrant. De Philisthæorum arcam, Dei veri folium, irreverenter tractantium infami ac immedicabili plaga, ad cujus dolores sedandos fecerunt sibi sedes pelliceas, videri possunt ea, quæ passim Interpretes *in 1. Reg. 5.* commentantur: pudet scripturam ipsam ignominiosum illud plagæ genus *2. paralip. 24. v. 25.* edicere, quo per Syros vindicatum fuit in Joas rege, cum languoribus magnis tandem è manibus ipsorum dimisso, abominabile facinus ab eodem in atrio domûs Domini adversus Zachariam filium Jojadæ commissum, cujus necem Judæis Christus suo adhuc tempore exprobrat *Matth. 23. v. 25.* eisque minatur excidium inquiens: *ut veniat super vos omnis sanguis &c. à sanguine Abel justî usque ad sanguinem Zacharia &c.* ob quam templi profanationem S. Epiphan. *de vita & obitu Zacharia* accidisse commemorat, ut sacerdotes nequierint amplius neque Angelo-

rum

rum visa oculis usurpare, neque Oracula sive Responsa populo ex Debit reddere, neque etiam in Ephod per signa & portenta respondere. De ingloria deinde Antiochi Sacrorum & Templi temerarii morte 2. *Machab. 9. v. 5. & seq.* idem legimus, quod scaturientes de impii corpore vermes illud malè ambesum morti victimam consecrârint. Plura ejusmodi exempla de Herode Ascalonita, de Galerio Maximo, de Juliano Præfecto Orientis, Juliani prævaricatoris Avunculo, de Hunerico Wandalorum in Africa Rege Ariano, de Arnulpho Imperatore & cæteris, quorum fœdæ mortis genera violationi Jurium ac legum Ecclesiæ & sacræ dignitatis ab Historicis præprimis adscribuntur, ne plus justo longior sim, transmitto: vid. Tholol. *Syntag. lib. 33. Cap. 20. n. 3.* Baron. *ad annum Christi 465. à n. 2.* & Franc. Leon. *Thesaur. fori Ecclesiast. p. 1. Cap. 13. à n. 35.* Nimirum ad confundendam eorum superbiam, qui ludunt in iis, quæ ad honorem Deo debitum & reverentiam personis aut rebus eidem specialiter sacris exhibendam pertinent, irreligiosos & sacrilegos ejusmodi Deus in posterioribus juxta *Pf. 77 v. 66.* percutit; atque ut legit versio Tigurina *Eccles. 19. v. 3. caries & vermes occupabunt eos, & omnia confidens auferetur, gravique supplicio contabescet.*

23. His ita dilucidatis decidendum superest, quonam jure sacra asyilia constituta sit? Hanc nonnulli apud Del bene de immunit. C. 16. *dubio 2. n. 2.* ipso jure naturali præceptam esse asseverant ex ratione, quod nisi ipsum jus naturæ, ut dicari Deo templa & aras consecrari, sic ista miseris confugis præsidio ac saluti esse voluisset, nunquam tot tamque variæ & mundi primordio tam vicinæ gentes in eandem conspirâssent. Verùm quanquam localis Ecclesiarum immunitas è religione naturali verè dicatur descendere, illam tamen propriè non esse juris naturalis, sicut nec divini, sed positivi humani cum plerisque alicujus nominis Doctorebus rectè affirmant Covarruv. L. 2. var. Cap. 20. n. 2. & Suarez Tract. 1. de relig. L. 3. C. 9. & quidem quoad rationem juris naturalis seu prohibitivi seu præceptivi, cum religio erga Deum non aliter eò referatur, quàm quoad æterna dogmata naturaliter hominibus insita, nullisque temporum vel mutationum vicibus obnoxia

noxia, e. g. quòd nihil cum honore divino pugnans committendum, Deus summè diligendus, amor proximo secundum Deum imper-
tiendus sit &c. quorum opposito jus naturale resistit ita incommu-
tabiliter, ut nulla hominum lege vel consuetudine contrarium de-
cerni possit; clarum est, arbitrarios Religionis actus, qualis est præ-
statio securitatis confugarum ad templum, aut dimissio extremi
reorum supplicii &c. qui ad majorem solùm facilitatem progredien-
di in via Dei, honestatem, & decentiam, ampliùsque promeren-
dam Dei misericordiam conferunt, atque ita naturæ rationali qui-
dem conveniunt, nec tamen ad ejusdem felicitatem simpliciter ac
præcisè necessarij sunt, non tam fundare strictam juris naturalis ob-
ligationem, quàm consilium, aut quandam congruitatem ac debi-
tum honestatis in eo sensu, quòd quantiscunque actibus Summæ
Dei Excellentia protestativis non exhaustatur, nec adæquetur ho-
nor, quem Deus ob infinitatem absolutissimæ perfectionis suæ à
nobis exigere potest.

24. Pertinet proinde immunitas localis Ecclesiæ aliquâ ra-
tione ad legem naturæ, quatenùs ipsam naturam, à qua velut
optatur, sive ut decens hominem ratione præditum & Deico-
lam dictatur & approbatur, perficit, ac exquisitum ingenitæ Re-
ligionis erga Deum, & charitatis versus proximum studium indicat,
non tamen simpliciter, præceptivè, atque à lege naturæ incommuta-
biliter præscribitur; alioquin facinorosis omnibus æquè semper &
ubique tutus, & non pro locorum, temporum ac casuum varietate
varius ad Ecclesias receptus securitasque esse deberet, *arg. §. sed na-
turalia fin. Inst. de J. N. G. & C.* Paucis rem optimè perstringit Lay-
mannus *Cap. 3. de Asyl.* ibi: Immunitas quidem secundum juris natu-
lis congruam æquitatem locis sacratis concessa est, quin tamen id
lex naturæ præcisè præcipiat, suppositâ etiam loci sanctitate, quip-
pe cui extractio malefactorum, quæ per se justa est, haud repug-
nare videtur; cùm neque in Dei neque in sacri loci contemptum
cedat, sed insuper referri possit ad finem honestum, ac bonum Rei-
publicæ, cujus interest, ne delicta maneant impunita.

25. Multò minus Lex Evangelica talem immunitatem decrevit;
quandoquidem nullus extat textus in N. L. vel ab Apostolis accep-
ta traditio, quibus jus asyli introductum, aut quod cæremoniali

vel iudiciali Veteris Testamenti lege constitutum, per mortem verò Christi extinctum erat *cap. translato 3. de Constiti*; in nova lege denuò resuscitatum, & ad nostra tempora porrectum esse ostendatur; imò verò juxta concordem Doctorum sententiam Christus supra legem naturæ ac fidei nullas leges cæremoniales præscripsit, nisi circa ritus substantiales Sacrificii Missæ & Sacramentorum, reliqua verò omnia Ecclesiæ disponenda reliquit.

26. Constituta itaque in Novo Testamento asyla sacra immediatè sunt à jure solùm humano, Imperialibus nimirum ordinata privilegiis, & Ecclesiasticis firmata decretis, secundum congruam juris naturalis æquitatem, & ad Legis Veteris imitationem ac exemplar; non quidem statim ab exordio Ecclesiæ; quanquam enim jam ante Constantini Magni Imperium erectas fuisse Ecclesias apud *Tertull. de idol. C. 7. Origen. hom. 11. in Num. Anastasium Bibliothecarium de vit. Rom. Pontif. de S. Evaristo* comperiamus, sique nullum aliud argumentum suppeteret. certissimam hujus rei fidem facerent relata ab Euseb. *L. 8. Hist. Eccles.* Edicta Imperatorum gentilium de Christi Ecclesiis demoliendis; atque hujusmodi sanctuaria non minorem tunc temporis cultum ac reverentiam in Dei honorem promeruerint; quemadmodum tamen, ut ex Actis Apost. *c. 25. v. 10. ad Rom. 13. ad Titum 3. & 1. Petri 2.* ac aliunde constat, Apostoli & Ecclesiastici viri non solùm instigârunt continuò quosque fideles ad debitam Magistratibus observantiam deferendam; sed & ipsi similiter in rebus non repugnantibus fidei parvèere Principibus ethnicis, utpote non laturis, quoscunque de Clero, aut coetu fidelium Christianæ Religionis obtentu à jurisdictione sua ullatenus eximi: ita nec sub iisdem jus asyli sacri pro Ecclesiis præ-tendendum procurandùmve putârunt, ne vel apud Principes Christianismo non adversantes periculofam sibi conflarent invidiam, vel Imperatores infensos, aut horum Ministros, & populum idololatram magis contra se concitarent.

27. Ante pacem itaque per Constantinum Magnum Ecclesiæ redditam nullus fuit inter Christianos immunitatis localis usus in eorum templis; quæ per modò dictum Imperatorem juxta Religionis, Christianæ charitatis, & Imperialis Clementiæ dictamen stabili-

lita

lita primum fuit; sicut in Actis S. Sylvestri apud Baron. ad annum Christi 324. legitur; quæ si fortasse quis apocrypha seu depravata nunc saltem esse objiciat, hic obiter innuo, eadem ad vindicandum Sacrarum Imaginum cultum *in Epist. ad Const. & Iren.* ab Adriano I. laudata fuisse, testarique Gelasium Papam *in decr. de lib. Authent.* ea à multis Catholicis tum Romæ, tum in aliis locis evolvi: & quamquam non inficiemur cum Baronio, aliqua minùs sincera tractu temporis irrepsisse, non tamen ita usquequaque adultera censenda sunt, ut nihil in iis veri contineatur: idque tantò magis quoad rem præsentem, quòd Conc. Aurelian. I. celebratum anno Christi 511. relatum *can. id constituimus XVII. Q. 4.* hanc Ecclesiarum immunitatem non solum Canonibus sacris, sed & *legi Romanæ* adscripserit: quæ lex cum præcesserit tempus Arcadii Imperatoris, à quo suasu Eutropii supra citati per legem contrariam circa annum Christi 398. abrogata legitur apud S. Chrys. *oratione in Eutrop. Constantinopoli pro redintegrando jure sacri asyli coram populo habitâ*, nec alia possit ostendi, quam cujus vestigia supersunt in actis præfatis: meritò hæc gloria piissimo Imperatori Constantino Magno asseritur; cur enim religiosissimo huic Principi eandem negemus, de cujus amplissimâ reverentiâ erga Ecclesias luculenter constat, ita ut teste Eusebio *L. 9. Histor. Eccles. C. 9.* non duntaxat templa & bona Christianis ab intensis Imperatoribus & eorum Ministris antea abrepta insoluto pretio jusserit restitui, aliâque pro honorificentiori Divini Numinis cultu magnificis sumptibus ædificari; sed etiam plurima privilegia eisdem Ecclesiis contulerit, ut habet idem Euseb. *L. 9. C. 10.*

28. Atque hæc lex de reis ad Ecclesias confugientibus non offendendis, aureis illis Ecclesiæ sæculis adhuc sub Theodosio Magno illibata perstitit, sub cujus imperio, cum à quibusdam Episcopis occultari subinde contigisset debitores in grave damnum creditorum, Optimus hic Princeps. *L. 1. C. Theodos. de his qui confug. ad Eccles.* extendit quadamtenus privilegium ad obæratos ejusmodi confugas, ita tamen (ne id in detrimentum alterius cederet) ut aut illico, extraderentur ab Episcopis, aut hi, si vellent, onus pro iisdem solvendi in se susciperent: intemerato cæteroqui persistente

sacro asylo apud fideles Principes, donec Eutropius, uti suprà dictum fuit, Arcadio Imperatori auctor fuerit, ut occasione Pentadiæ Conjugis Timasii Consulis in oasim deportati constitutionem impiissimam ederet relata *L. 2. C. Theodos. eod. tit. de Confugis ab Ecclesia extrahendis*: Quæ tamen lex ab eodem Arcadio viso iudicii divini exemplo superiùs allegato denuò sublata fuit, connitente ad id plurimum S. Chrysostomo, non quidem oppositione importunâ, sed efficaciter ostensâ iniquitate, legis per Eunuchum suggestæ, humilibusque precibus ad Imperatorem eâ de causâ delatis.

29. Confirmationem localis immunitatis contra nonnullos Ecclesiastici asyli temeratores exorârunt Patres Africani Anno Christi 399. missâ ad Imperatorem sacrâ legatione, adeò ut paulò post Honorius & Theodosius II. per *L. fidei 2. C. de his qui ad Eccles. confug.* ita statuerint: *fidei devotâque præceptione sancimus, nemini licere ad sacrosanctas Ecclesias confugientes abducere, sub hac videlicet definitione, ut si quisquam contra hanc legem venire tentaverit, sciat se Majestatis crimine esse retinendum*; & cum Altaris tantum cancellis (quod unicum tum temporis in Ecclesiis fuerat in compaginationis & communionis Catholicæ signum, ita ut Christiani veteres solitâ tunc phrasi schismata erectionem altaris contra altare appellârint) asylum circumseptum fuerat, idem Theodosius II. quia à præpotentis cujusdam viri servis ob heri sævitiam cum armis ad altare confugientibus, ac inde à Clericis oburbationem sacrorum nonnihil recedere jussis, unus ex Clericis interfectus, alterque malè sauciatus fuerat, per sanctionem relata *L. pateant 3. C. eod.* immunitatem localem Ecclesiæ ad ejus extremas usque fores, quas populus primas ingreditur, protendi, & confugientibus aram salutis esse præcepit, *ut inter templum, & post loca publica, & januas primas Ecclesia, quidquid fuerit interjacens, sive in cellulis, sive in domibus, hortulis, balneis, areis atque porticibus, Confugas interioris templi vice tueretur*, vetitâ insuper confugis armorum delatione.

30. Et quid denique circa annum Christi 466. in favorem immunitatis Ecclesiasticæ Leo Imperator novo sacri asyli coelitus protecti

teſti miraculo commotus apud Cardinalem Baronium ad hunc annum ſanxerit, amplè exhibetur in *L. præſenti*, 6. *Cod. eod.* quò curioſum lectorem remitto, obiter brevitatis ſtudio hic notando Imperialibus privilegiis conſona jura Regia Hiſpanorum, Francorum, & Longobardorum apud Gonzal. *ad Cap. inter alia de immunit. n. 9.* Leges Gothorum apud Joan. Magnum *L. 23. Hiſt. Gothorum C. 21. & 22.* Anglorum conditas ab Eduardo II. apud Polydor. Virgil. *L. 1. Hiſtor. Anglic. in Henrico.* Saxonum Occidentalium ab Ino Rege latas & relatas *tom. 17. Concil. Reg. edit. L. 4.* his verbis: *Si quis rei capitalis reus ad templum confugerit, vitam potitor, & ſecundum juſ fāsque compenſator.*

31. Et ne quis aliud juris fortasſe apud Germanos obtinuiſſe cogitet, memorare hoc loco adhuc juvat, quò translato ad Inclytam hanc Nationem noſtram Imperio à Carolo Magno I. Imperatore Germano in Capitular. *L. 5. C. 9.* relatis in *Can. Reum 9. XVII. Q. 4.* de unanimi voto Synodi mixtæ, ſeu ſacræ ſimul & politicæ omnium Ordinum Congregationis Anno Chriſti 813. Moguntia ejus juffu habitæ contra quorundam temeritatem & abuſum aſylia reſtabilita fuerit, ibi: *Reum ad Eccleſiam confugientem nemo abſtrahere audeat, neque inde donare ad pœnam, vel ad mortem: ut honor Dei & Sanctorum ejus conſervetur: ſed Rectores Eccleſiarum pacem & vitam ac membra ejus obtinere ſtudeant: tamen legitime componat, quod injuſtè fecit.*

32. Quæ Imperatorum privilegia, Regumque leges in favorem immunitatis conditas Eccleſia lubenter acceptavit, eademque diverſis Decretis & Conſtitutionibus Apoſtolicis tum Concilia tum Pontifices rati habuerunt, confirmârunt, atque canonizârunt; ita enim factum jam fuiſſe legimus à Concilio Arauſicano celebrato Anno Chriſti 341. diſertè ſtatuyente, eos, qui ad Eccleſiam confugiunt, tradi non oportere, ſed loci ſanctitate, reverentiâ & interceſſione defendi *Can. eos, qui 6. diſt. 87.* Aurelianenſi I. habito Anno 507. juxta Baron. *Tom. VI. Annal. ad hunc annum pag. 585.* *Can. id Conſtituimus 36. XVII. Q. 4.* à Synodo Matisconenſi celebratâ Anno 588. in *can. 8. Comperimus quosdam pseudo-Chriſtianos*

nos sua religionis oblitos desacrofanctis Ecclesiis fugitivos extrahere &c à Synodo Toletanâ XII. Anno 681. Vide Caus. XVII. Q. 4. c. diffiniuit 35.

33. Accesserunt Decretis Conciliorum Constitutiones Pontificiæ: Corroboravit immunitatem Gelasius Papa, qui floruit sub Annum Christi 492. *Can. frater 10. Caus. & quest. cit.* Firmavit eandem Bonifacius V. qui circa Annum 618. solium conscendit, disponens, *ut nullus trahatur de Ecclesiâ*, verba sunt Anastasii Bibliothecarii in ejus vita. p. m. 64. Conf. Platina de vitis RR. PP. in ejusdem vitâ p. m. 80. Nicolaus I. Anno 858. electus, in *Can. sicut Antiquitus 6. Q. cit.* eandem immunitatem stabilivit. Successerunt Constitutiones aliæ Innocentii III. Anno 1198. *in cap. inter alia* & Gregorii X. *in cap. final. de Immunit. Eccles.* Hæc aliæque ejusmodi jura antiquiora, ad unam formam reduxit Gregorius Papa XIV. in Constitutione sua superius relata, cui accessit Constitutio Benedicti XIII. mox breviter exponenda.

34. Pro coronide dissertationis subnecto resolutionem unius & alterius rationis dubitandi, quæ ex hæctenus deductis obmoveri inferrique posse videtur: Prima est, quòd, cùm ex privilegio Imperatorum & Principum immunitas localis Ecclesiarum promanarit, eadem ab illorum Authoritate & arbitrariâ potestate taliter dependere videatur, ut hanc moderari, restringere vel omnino tollere pro diversitate circumstantiarum queant; neque iis cognitio & judicium de controversiis & conflictibus super illa ortis à Summis Pontificibus adimi jure potuerint.

35. Hæc oppositio utut speciosa solidâ hæc responsione diluitur, quòd quantumvis ex primæva suâ origine in N. L. prædicta immunitas ab Imperatoribus & Principibus in Ecclesias derivata fuisse dicatur, postquam tamen iidem ex dictamine Religionis hanc Ecclesiæ absque limitatione concesserunt, eamque renuntiationem & concessionem Ecclesia nomine Dei acceptavit, asyilia res Deo sacra & Ecclesiæ propria effecta fuit; proinde non sit amplius in Principum potestate eandem vel in totum, vel pro parte quoquo prætextu tollere, aut cognitioni illius ceu causæ spiritualis à potesta-

potestatis sæcularis sphæra extractæ sese ingerere *cap. si Judex 12. de sentent. excommun. in 6. cap. decernimus, 2. cap. quando 3. de judiciis.* Nimirum asyilia ab eo statim momento, quo absolutè, nulloque reservato jure Ecclesiæ donata fuit, Deoque ex motivo Religionis consecrata, mutavit naturam, & de profana in sacram evasit, libertatem à potestate & foro sæculari consecuta, omniâque & singula, quæ hanc libertatem lædunt, cassa & irrita sunt, quemadmodum publicè contestatus est Fridericus II. Imperator per Constitutionem Romæ, Anno Christi 1220. ipso die inaugurationis suæ ditam.

36. Dixi: *postquam absque limitatione, & ullâ reservatione in Ecclesiam à Principibus translata fuit sæpè memorata immunitas;* Nec enim, ut ex dictis patet, eodem tempore simul ac semel quoad totam suam latitudinem hæc Ecclesiis concessa fuit, sed successu temporis extensa & amplificata, additâ subinde ab Imperatoribus convenienti restrictione aut reservatione, uti constat ex supradicta lege Leonis Imperatoris, quâ asylum extendit, ut eodem debitores tam publici, quàm privati gaudeant, neque à quoquam è locis sacris, ad quæ refugerint, abstrahi queant, sub pœna capitali in extrahentes constituta; insuper nec Venerabiles Episcopos, nec Religiosos Oeconomos pro ipsis exigi posse, vel cogi eorum debita solvere; Atque ita hæc lege revocavit Leo Imperator leges Theodosii & Arcadii; quarum priore Theodosius volebat debita ab Episcopis exigi, si publicos debitores & confugas protegere, & retinere vellent: uti & Arcadius in posteriore, qui & pro privatis debitis Oeconomos conveniri posse statuit. Voluit equidem Leo Imperator hanc Legem sacri asyli extensivam per omnia loca valere, *exceptâ tamen* (ait sub initium Legis) *hâc Urbe Regia, in qua nos divinitate propitiâ degentes, quoties usus exegerit, invocati, singulis causis atque personis presentanea Constituta præstamus.* Vigore istius clausulæ, cum fuerit in limine extensionis asyli apposita, potuisse in Urbe Regiâ quæstiones super immunitate ex causâ contractorum debitorum ad Ecclesias confugientium cognoscere ac decidere dictum Imperatorem non diffiteor, cum in limine foundationis & concessionis iurium & bonorum Ecclesiis factæ quamdam potestatem & jurisdictionem

Etionem in Ecclesias, Res, & Personas Ecclesiasticas etiam Laicis reservari sacri Canones non prohibeant. arg. *cap. 23. de Jure patronatus & cap. verum 4. de condit. appof.* quin tamen ejusmodi potestas vel jurisdictio circa Ecclesias, & Res Ecclesiasticas ad Laicos pertineat, quando sine tali limitatione aut reservatione privilegia, bona, & jura iisdem semel contulerunt: hæc ex superabundanti dicta sint; neque enim asyilia quoad substantiam considerata propriè profana unquam fuit, sed usque ab initio spiritualis; utpote ad Dei honorem & Religionem pertinens; privilegia quippe ab Imperatoribus pro eâdem concessa non tam ex authoritativa & jurisdictionali potestate de rebus divinis & sacris disponendi profecta, quàm ex zelo & studio, honorem Dei tuendi & religionem defendendi ortum habent, rati habitione authoritativâ Ecclesiæ, quæ mandato æquiparatur, mox excepta & canonizata cum certâ spe, taliter munitam asyliam contra violatores validiùs defensum, tutiùsque conservatum, & perpetuatum iri.

37. Non ignoro equidem, magnam vim & fundamentum pro vindicanda Principibus Laicis circa immunitatem Ecclesiæ arbitriâ potestate & jurisdictione à nonnullis poni in Novella 17. C. 5. ubi Justinianus: *Non permittas privilegiis aliquibus uti nocentes, sed illud solum eis in auxilium observabis, ut undique puri horum, quæ eis inferuntur, & innoxii videantur; & C. 7. Neque autem homicidis, neque adulteris, neque Virginum raptoribus delinquentibus terminorum custodibus cautelam: sed etiam inde extrahes & supplicium eis inferes.* Non enim talia delinquentibus parcere competit, sed hoc patientibus, ut non talia à Presumptoribus patiantur. Deinde templorum cautela non nocentibus, sed lesis datur à Lege: & non erit possibile, utrumque tueri cautelâ sacrorum locorum, & ladentem & lèsam. Verùm reflectendum est, non id legitimè semper fieri, ad quod statuendum adulatores Ministri pro aucupanda Principum gratia hos talibus facilè annuentes falsâ persuasione inducunt, juxta illud Juvenal. Satyr. 4.

- - - nihil est, quod credere de se
non possit, cùm laudatur, diis aqua potestas.

38. Cujus.

38. Cujusmodi quid accidisse Justiniano Imperatori non miror, cum ad hæc læsivas immunitatis Ecclesiasticæ leges condendas Triboniani Jurisperiti avidi ac Ethnici, nec non Joannis patritii crudelis, perfidi, & mille vitiis obnoxii, ac aliorum non satis probæ conscientia hominum obsequio usus fuerit; cujus Triboniani suasu jus asyli sacri pro nocentibus penitus sustulit; Sed nec innocentibus pepercit ejus è finibus suis semel egressa potentia, dum Sanctum Eutychium violenter ab Ecclesia per milites extrahi, & ipsummet Vigilium Pontificem è templo S. Petri in Hormisda dejici jussit, misso illuc prætore cum multitudine satellitum armatorum; quibus visis, & Diaconis ante Pontificem immaniter inde avulsis, Vigilius columnam altaris amplexus, & à commiserante populo demùm defensus, acceptâ securitatis fide, ad assignatas hospitio suo ædes Placidianas rediit, atque post paucos dies Chalcedonem in sanctæ Euphemie templum se recepit, ubi viribus nonnihil collectis, adversus Theodorum Cæsariensem in Cappadocia Archiepiscopum, jurium everforem, & occultum hæreticum excommunicationis atque depositionis, in Menam verò & alios Episcopos minùs cordatos, & Imperatori nimiùm conniventes suspensionis sententiam concepit. Quorum insuper consensu, vel ignavâ dissimulatione, si demus (ut aliqui volunt, & Joannes Pap. II. innuit) leges de personis aut rebus sacris tractantes à Justiniano sancitas, prout in multam sæpè noctem eum cum Sacerdotibus conversatum, hancque ab Artabane & conjuratis opportunissimam Imperatori trucidando occasionem existimatam fuisse, narrat Procopius *L. 3. de bell. Goth.*

39. Hæc Episcoporum in re tam iniqua suffragatio nec Justinianum, ejusvè propugnatores vel imitatores excusat, nec Constitutionibus aut edictis Justinianeis, quatenùs cum fide & jure sacro pugnant, valorem conciliat: Et certè Ss. Athanasio, atque Joanni Chrysostomo nulla major lucta quàm cum Palatinis sacerdotibus fuit, iis nimirùm, qui veluti mancipia quibusque Principum actionibus tuendis obstricta, consiliis, deductionibus, indignis adulationibus, ac ipsiusmet non rarò veritatis oppressio-

ne illorum animos obdurârunt. (de illis, qui candidè & cordatè pro Religione & justitia egerunt & agunt, hic sermo non est.) Quare si contrariis Laicorum potentiorum in hac materia ausibus Summus Pontifex, alique Præsules Ecclesiastici ad vitandum majus malum haud apertè resistent, tolerantia ejusmodi non est approbativa, sed tantùm scandali declinativa, cùm multa tolerentur, quæ si in judicium deducuntur, minimè approbantur *cap. cùm jam dudum 18. de præbend.*

40. Altera ratio dubitandi, vel potius prioris instantia, consistit in eo, quòd Episcopis familiare pridem fuerit, intercedere pro reis apud Principes & Magistratus civiles, uti constat *ex Can. 7. vel 8. Conc. Sardicensis : ex Epistola Macedonii ad S. Augustinum 152. & Augustini responsoriâ ad Macedonium.* Similiter id luculenter probat Epistola S. Ambrosii 42. Eandem intercessionem Episcoporum exprimit S. Chrysostomus *hom. 15. in Epist. 2. ad Corinth.* Ex quibus sanè colligi clarè videtur, Episcopos nequaquam credidisse, se posse propriâ Auctoritate dare immunitatem reis ad ipsos, vel ad eorum Ecclesias confugientibus, sive ipsos à supplicio mortis liberare, aut poenas mitigare; sed id totum à benevolentia, & arbitrio Principum & Magistratum dependere, quos rogandos, & interpositis precibus ad molliendam severitatem, & induendam benignitatem ac mansuetudinem movendos potius, quàm imperiosâ potestate compellendos esse, duxerunt.

41. Sed neque ad hanc objectionem adeò difficilis est responsio; nam *respondetur* imò, mirum esse non debere, quòd cùm necdum satis adulta & firma ab initio essent concessa Ecclesiæ à Principibus privilegia, ne ut ita dicam, ea in cunis suffocarentur per intempestivam potestatis temporalis irritationem, Ecclesia prudenti pro illius temporis circumstantiis oeconomia usâ Auctoritatem sibi competentem maluerit, & satius duxerit, non ut potestatem aut imperium, sed ut merum officium pietatis & charitatis exercere, ostendendo tali agendi modo, jurisdictionem suam aliò non tendere, quàm ad tuitionem honoris Dei, salutem animarum; abundandum scilicet tunc erat misericordiæ visceribus, & utendum humi-

humilitatis argumento, ubi expediens non erat, debitam exercere fortitudinem.

42. Conveniens 2dò responsio pariter est, quòd Patres, cùm tuitioni ac conservationi sacri asyli contra violatores inferiores Judices aliud remedium non suppeteret, per intercessionem ad æquitatem ipsius Principis recurrerint, cum spe opportuni ac prompti juvaminis contra inferiores judices obtinendi, uti à Patribus Africanis missà ad Imperatorem legatione utiliter practicatum fuisse, suprà ostensum est.

43. Tertiò quoque pro explicatione Canonis septimi aut octavi Conc. Sardicensis, & Epistolarum nonnullorum Sanctorum Patrum, de venià pro reis apud Principes postulandà, optima quadrat responsio, quòd ibi sermo non sit de reis ad Ecclesias, earumque asylum confugis, sed de aliis delinquentibus in carceribus publicis detentis, atque ad mortem damnatis: In quo Charitatis genere S. Ambrosium *Epist. 17.* & S. Augustinum *apud Possidium in ejus vita cap. 20.* excelluisse legimus, eademque de caula S. Antonium frequenter de solitudine egressum, refert Sozomenus *L. 1. Histor. Eccles. cap. 13.* quorum precibus sæpè delatum fuisse à potestate laica, tum Epistola Macedonii ad S. Augustinum, & hujus responsum suprà citatum, tum frequentissima exempla apud Baronium ad Annum Christi 398. ostendunt. Quod sanctitatis officium cùm à Paulo Samosatensi apud Eusebium *L. 7. Histor. Eccles. cap. 24.* auiditate turpis lucri scædatum fuisset, vilescere paulatim cœpit; cujus obliterationis aliæ insuper causæ possunt adjungi; Una ex hoc ipso Sardicensi Canone, quam Osius his verbis allegat: *Importunitas nostra, & multa assiduitas, & injusta preces effecerunt, ut nos non habeamus tantam gratiam & libertatem dicendi, quantam debebamus habere.* Altera ex Paulino Presbytero in vita S. Ambrosii sic ajente: *Ambrosius ingemiscebat vehementer, cùm videret, radicem omnium malorum avaritiam magis magisque crescere in hominibus, & maxime in iis, qui in potestatibus erant constituti, ita ut interveniendi apud illos gravissimus illi labor esset, qui omnia pretio distrahebant.*

44. *Quartò* demum responderi potest, quòd Episcopi & Prælati Ecclesiæ apud Principes intercesserint, & cum parte læsâ compositionem fecerint ad eum finem, ut acceptâ cautione super securitate vitæ & membrorum, confugas immunes ab Ecclesiâ dimittere possent, seque & Ecclesiam liberarent magno illo onere, hospitium, alimenta, & alia vitæ conservandæ necessaria iis subministrandi, quod Prælatis, & Ecclesiæ in defectu aliorum incumberebat l. *presenti* 6. §. *sanè. de his, qui ad Ecclesiam confug.*

45. Ex quibus deductis facilè concluditur, jus & iudicium circa immunitatem Ecclesiæ localem, tanquam rem ad Dei & Ecclesiarum honorem ac Religionem pertinentem, non Sæculari sed Ecclesiasticæ Potestati omninò hodie competere, standumque esse in collisione legum Constitutionibus Conciliorum & Pontificum, maximè posterioribus, Gregorii XIV. & Benedicti XIII. cujus ultimæ in paragraphos divisæ tenor est, ut sequitur.

BENE-

BENEDICTUS EPISCOPUS,

Servus servorum DEI ad perpetuam rei
memoriam.

§. I.

EX quo, Divinâ disponente Clementiâ, ad supremum universi Christiani populi regimen assumpti fuimus, considerantes, debitum, quo obstringebamur, Ecclesiarum, sacrarumque Locorum Immunitatem sartam tectam, inviolatamque ubique custodiendi inter graviores suscepti Apostolici Ministerii curas meritò recenseri, diu multumque rationes ac media Nobiscum expendere non omisimus, quibus ipsa Immunitas in pristinum venerationis & reverentiæ locum restitui posset, ac in omnibus Orbis Catholici regionibus ita observaretur, quemadmodum prisca illa Majorum Nostrorum disciplina, & vetus Canoniarum Sanctionum norma præscripsit. Dum hæc sollicito animo revolveremus, in oculos primùm incurrit celebris illa Constitutio, à fel. rec. Gregorio Papa XIV. Prædecessore Nostro, edita, quæ incipit. Cum aliàs: quâ quidem Constitutione idem Gregorius Prædecessor pro Pastoralis zelo suo hunc ipsum in scopum intendens, facultates & indulta, à quibusdam Romanis Pontificibus, ac præsertim à S. Pio V. & Sixto etiam V. Prædecessoribus itidem Nostreis, tunc Suis, concessa aliquibus Principibus, eorum-

que Officialibus & Magistratibus, extrahendi ac abdu-
cendi ab Ecclesiis, aliisque locis immunibus, certorum
criminum reos & delinquentes, reformavit, moderatius-
que fuit: Simul autem delictorum frequentia, unde pub-
lica tranquillitas maximè perturbatur, occurrere volens,
ac impedire, quantum licebat, ne aliqua graviora à pra-
vis hominibus patrarentur sub certa impunitatis spe, quam
ex confugio ad loca immunia sibi parabant, nonnulla ex-
pressit & explicavit crimina & casus, in quibus laicos delin-
quentes Ecclesiasticâ Immunitate nequaquam gaudere
voluit, & decrevit; ac insuper Judices constituit, qui in
occurentibus casibus, an delictum esset, nec ne in eadem
Gregorianâ Constitutione exceptum, cognoscere & de-
clarare deberent; certamque demùm formam in extra-
ctione praedictorum delinquentium à locis immunibus ob-
servandam stabilivit, & inviolabiliter ab omnibus per-
petuò observari mandavit, quemadmodum in praedicta Con-
stitutione, Anno Incarnationis Dominicae 1591. nono Ka-
lend. Junii promulgatâ, uberius continetur.

Summarium.

1. *Scopus & auctoritas hujus constitutionis.*
2. *Laus bullae Gregorianae.*
3. *Abusus privilegiorum à S. Pio V. & Sixto V. concessorum.*
4. *Intentio quintuplex Constitutionis Gregorianae.*

Continet sphaus imus narrativam, in qua summus Pontifex duo
exponit: Primò scopum praecipuum suae constitutionis, qualis est
restitutio immunitatis in pristinum reverentiae & venerationis
locum, nec non uniformis ejusdem in omnibus Catholici Orbis
regionibus, Majorum disciplinae, & Ss. Canonum normae Consona
observantia, Notanda sunt verba: *in omnibus Orbis Catholici re-
gionibus,*

gionibus; ex quibus clarè patescit, quòd præsens Constitutio tum quà declaratoria, tum quà noviter dispositiva universalem legem contineat.

2. Allegat secundò Constitutionem admodum famosam Gregorii XIV. hac super re editam, ejusdemque capita brevi restrictu complectitur; & meritò ad præfatam Constitutionem Summus Pontifex oculos primò convertit; siquidem, teste *Petro Gambacurt. in speciali tractatu circa hanc Constitutionem* ea, sicut est sapientiæ, prudentiæ, ac pietatis plenissima, ita universam hanc Ecclesiarum immunitatem, hisce sæculis occasione nonnullorum indultorum penè collapsam, restituit, simul ac moderata est, melioremque in formam reduxit:

3. Concesserant enimverò nonnulli Pontifices, præsertim Sixtus V. & S. Pius V. diversas facultates, extrahendi reos ex Ecclesiis, sub variis modis & formis, in pluribus casibus de jure aliàs non exceptis, compluribus Principibus sæcularibus, eorundemque Curis ac Magistratibus, inducti ad hoc sancto zelo, scilicet ut peccandi libertas atque impudentia, quæ spe confugii ad Ecclesias quotidie crescebat, factâ Principibus eos extrahendi potestate comprimeretur. Sanctus hic zelus ab initio, & quibusdam in locis feliciter quidem successit, nam solâ hujusmodi indultorum famâ mirum in modum repressa fuit delinquentium audacia, multumque quietis ac pacis in Republica exinde secutum est; Verum experientia postmodum docuit, tum ob diversitatem hujusmodi indultorum, tum quia plerique eorundem Principum Ministri, ex hoc ipso illa diversimodè & latius, quàm par erat, ad suum libitum interpretandi occasionem arripere, illisque abuti cœperunt, subortam esse non mediocrem libertatis & immunitatis Ecclesiasticæ perturbationem & confusionem; „ Illud etiam absurdum sæpenuerò secutum est, ut infimæ, interdum conditionis laici, non modò juris, „ sed etiam literarum penitus ignari, dum quasi potestates & Mini- „ stri Curie sæcularis in aliquo Castro aut Oppidulo jurisdictionem „ exercebant, facultatum & indultorum hujusmodi limites longè „ excefferint, eaque suo arbitrato in sensus minùs rectos, & ab in-
tentio-

„tentione Concedentis omninò alienos detorserint, & illorum præ-
 „textu, quidquid sibi in mentem venit, attentare præsumpserint, in
 „grave jurisdictionis & immunitatis Ecclesiasticæ præjudicium, lo-
 „corum & personarum divino cultui dicatarum contemptum, ipsius
 „divinæ Majestatis offensam, & scandalum plurimorum.

4. Quare, ut rectè observat cit. Gambacurta, Pontifex Grego-
 rius in prædicta sua Constitutione quinque præstare, providè inten-
 dit. Primum est, absurdis omnibus & scandalis modò recensitis
 obviare. Secundum, omnes indultorum differentias ad unam
 formam reducere. Tertium, omnem dubitandi, ac perperam inter-
 pretandi occasionem dilucidâ declaratione submovere. Quartum,
 abusus immunitatis plurium & atrociorum criminum exceptione
 tollere. Quintum, ne Ecclesiastica jura conculcentur, aut negli-
 gantur, providere.

§. I.

§. II. Quoniam verò, post editam hujusmodi Consti-
 tutionem, ob varias Doctorum eam interpretantium
 sententias, & variam itidem Curiarum Ecclesiasticarum
 in illius executione praxin, multiplices contentiones su-
 per vero rectoque ejus sensu inter Ecclesiastica & Sæ-
 cularia Tribunalia exortæ fuerunt; quamplures Romani
 Pontifices, ac præsertim pia mem. Clemens IX. Clemens
 X. & Clemens IX. Prædecessores similiter Nostri de præfa-
 tis contentionibus dilucidâ casuum exceptorum explicatio-
 ne submovendis, non semel, sicut accepimus, deliberâ-
 runt, facilioremque insuper eos probandi, & declarandi
 methodum, ut ejusdem Gregorii Prædecessoris mens ple-
 niùs executioni demandaretur, Curis Ecclesiasticis præ-
 scribere cogitabant; sed ab aliis distracti curis, ac inte-
 rim morte præventi, destinata perficere nequiverunt. Hinc
 igitur est, quòd Nos omninò expedire arbitantes, ut
 ejusmodi controversiis finis aliquando imponatur, eorum-
 demque Prædecessorum pio, atque salubri proposito inha-
 rentes

rentes, motu proprio, ex certa scientia, ac matura deliberatione Nostri, deque Apostolica potestatis plenitudine, hac nostrâ perpetuò valiturâ Constitutione inprimis providam memorati Gregorii Prædecessoris Constitutionem, cum omnibus & singulis in ea contentis atque dispositis, amplissimè confirmamus, approbamus, & innovamus, & quatenus opus sit, criminum in illa exceptorum reis & delinquentibus immunitatem Ecclesiasticam suffragari nequaquam debere, iterum ac de novo decernimus, & declaramus. Præterea non absque gravi animi Nostri dolore animadvertentes, ob auctam, atque in dies invalescentem perversorum hominum malitiam, sæpè ac sæpiùs nonnulla gravia crimina perpetrari, quæ non minùs, quàm illa in Gregoriana Constitutione, ut præfertur, excepta publicam quietem perturbant, proinde ad delinquentium audaciam, ac ejusmodi delictorum frequentiam, quantum fieri poterit, coërcendam, pro Apostolici muneris Nostri debito, ea, quæ inferiùs explicabuntur, statuenda censuimus.

SUMMARIUM.

1. Constitutio Gregorii in duobus defecerat,
2. Quin propterea ejusdem laudi quidquam derogetur:
3. Dispositiva generalis bullæ Benedictinæ.
4. Explicantur breviter octo crimina à Gregor. excepta.

Benedictus partim prosequitur narrativam, partim aggreditur suæ Constitutionis dispositivam; in narrativa quidem innuit, Gregorium in duobus intentionis suæ effectum consecutum non fuisse; Primum est, quòd non tam clarâ usquequaque dilucidatione omnem dubitandi rationem submoverit; quin tum ob varias Doctorum interpretationes, tum propter differentem in executione Judicum praxin, multiplices contentiones exortæ fuerint. Se-

cundum est, quòd ob invalescentem hominum malitiam, auctam-
que indies delictorum frequentiam, pro curanda quiete & tranquil-
litate Reipublicæ sufficiens, & moderno tempori ex omni parte
accommodum remedium non attulerit; proinde uberior provisio,
in restrictione immunitatis localis, pluriùmque delictorum exce-
ptione consistens, necessaria sit.

2. Nemo tamen hanc ob rem laudi Constitutionis Gregorianæ
derogari existimet; Enimverò quomodocunque provida Legisla-
toris humani potestas, eò divinitatis pertingere non potest, ut
quidquid impofterum in publica privataque causa emerlerit, id
omne antiquis legibus comprehensum, insertumque esse intelliga-
tur; Neque novum & à Jure alienum est, quòd multa rationabi-
liter & consultè ordinentur, quæ saudente subjectorum utilitate
postmodum consultius reformantur *Cap. Alma mater de sent. ex-
comm. in 6.* & reprehensibile judicari non debet, si secundum va-
rietatem temporum statuta quandoque varientur humana, præfer-
tim cum urgens necessitas, vel evidens utilitas id exposcit; quoniam
ipse Deus ex iis, quæ in V. T. statuerat, nonnulla in N. T. muta-
vit, uti solidè discurrit Innoc. III. *in Cap. Non debet. de consang.
& affinit.*

3. In parte dispositiva amplissimè Constitutionem Gregorianam
in omnibus & singulis in ea contentis confirmat, approbat & inno-
vat Pontifex, immunitatèque in Casibus ibidem exceptis suffraga-
ri nequaquam debere, iterum ac de novo decernit.

4. Lubet hoc loco, pro pleniori præsentis Constitutionis intelli-
gentia, crimina in Gregoriana excepta succinctâ explanatione re-
ferre.

1. *Publicum Latrocinium*, quod est homicidium in via publi-
ca (etiam in mari aut flumine,) prædæ gratiâ, palam, & actualiter
commissum: homicidium in privato loco prædæ causâ perpetratum
vigore Gregorianæ ab asylo non excludit.

2. *Viarum grassatio*, hoc est, obsessio seu pervagatio viarum
publicarum, etiam in urbibus, eâ mente ac intentione, ut transeun-
tes & viatores rebus, quas habent, spolientur; delicti tamen non
atten-

attentati solùm, sed perfecti frequentia seu iteratio requiritur, ex ipsa vi vocabuli *grassari*, frequentiam denotantis.

3. *Depopulatio agrorum*, quâ segetes, seu fructus agrorum, aut vindemiæ quovis animo & fine destruuntur, devastantur, aut prædæ causâ diripiuntur: Neque refert, an depopulator nocturnus sit, an verò diurnus; cùm in memorata Bulla particula *nocturna* sit omissa, & *depopulatio* simpliciter posita; Cujus nomine hic etiam venit incendium agrorum aut vinearum, non item ædium; Nec opus est, ut ejusmodi depopulatores id palam faciant, sed delictum quomodocunque patratum sufficit, dummodò verè constet de illo, & pluries quidem commisso; ad quam frequentiam constituendam duo saltem actus consummati requiruntur.

4. *Assassinium*, cujus reus dicitur, qui non solâ spe aliquid consequendi, vel complacendi alteri, motus, sed per conventionem mutuam pecuniâ vel aliâ re pretio æstimabili, aut ejus promissione tertium occidit, vel occidi facit. De quo nonnulla adhuc magis infra.

5. *Homicidium vel etiam mutilatio*, seu amputatio partis corporis ad principalem functionem aliquam à natura destinatæ, v. g. manûs, pedis, oculi &c. non autem digiti, dentis &c. quia membra non sunt, sed solummodò partes membrorum: *si fiat in Ecclesia, cæmeterio, vel alio loco jus asyli principaliter habente, vel etiam accessorie*, & ratione connexionis illud participante; proinde si homicidium vel mutilatio secuta est in Ecclesiæ vel cæmeterii atrio, vel scalis, aut sacristiâ, seu campanili, vel tecto, ac sacrario & similibus partibus annexis, immunitas confugæ delinquenti non datur; cùm eadem ratio, quæ in principali obtinet, intret etiam in accessorio, nimirum, quòd frustra legis auxilium invocet, qui in legem committit, & in eo, in quo deliquit, quis puniri debeat: spiritus verò & ratio legis, non litera grammaticaliter attendenda est; item occidere vel mutilare *cum spe aut sine spe* immunitatis non variat in præsentis Constitutionis effectum, quia cogitationis poenam nemo patitur in foro externo, *L. cogitationis 18. ff. de pœnis*. Nec fiducia immunitatis *in Cap. fin. de immunit. Eccles.* pro causa finali apponitur, sed in verbis narrativis facti, ex

quibus mysterium juris non solet induci. De quo crimine plura in expositione §. 4. sequentur.

6. *Homicidium proditorium*; per quod nolim intelligi vi Gregorianæ cum Fachin. L. 9. contrav. cap. 93. quodvis homicidium voluntarium ex proposito commissum; nec etiam cum Covaruv. cap. 20 n. 7. velim intelligi homicidium voluntarium, per insidias vel à tergo, vel in tenebris perpetratum; sed homicidium ab amico, vel homine ad amicitiam vel fidelitatem specialiter obligato, vel ab inimico sub specie ac colore amicitiae peractum. Ita teste Reiffenst. ad tit. de immunit. Eccles. n. 116. tenet communissima ac quasi certa sententia. Sed plura de hoc disputare hodie supervacaneum esset, cum Benedictus XIII. §. 6. præsentis Constitutionis repellat ab asylo omnes, interficientes proximum suum animo præmeditato ac deliberato, quales secundum omnes sunt homicidæ proditorii.

7. *Hæresis*, (non tolerata) & à majori ratione Apostasia à fide Christiana; imò & schisma, quando cum hæresi conjunctum est; Super quo crimine licet soli Prælati Ecclesiastici, ex munere iis per Christum commissio, auctoritate sacrâ cognoscant, poenâsque debitas hæreticis irrogent, has tamen Princeps sæcularibus poenis, in obsequium Ecclesiæ, & hæreticorum exterminium latis non prohibetur intendere, ultimo etiam supplicio, postquam semel ab Ecclesia pro verè hæreticis habiti atque damnati sunt, & Judici laico per legitimam requisitionem & extraditionem commissi. Et valdè probabiliter juxta *Barbos. J.E.V. L. 2. Cap. n. 124.* hæreticorum defensio vel occultatio ab asylo excludit, sic tamen, ut, si hæretici ex alia causa alias non excepta, quàm hæreseos, asylum quærant, præsertim in Germania, repellere nequeant.

8. *Crimen læsæ Majestatis in personam ipsius Principis commissum*, si nimirum quis exerceat actionem aliquam, & influxum positivum in damnum, ac offensam personæ Principis, eam hostiliter insequendo, percutiendo, vulnerando, occidendo, adversus eandem conjurando, capturæ cooperando, consulendo, favorem præstando, licet effectus non sit secutus. Nomine Principis autem de jure communi intelligitur Summus, videlicet Papa, Imperator, Reges

Reges, Respublicæ liberæ; Sed de moribus hodiernis intelliguntur etiam Electores, Principes & Status Imperii, Jura Suprematûs obtinentes, quibus offendens ratione domicilii vel originis subditus sit *Clement. Pastoralis 2. de sent. & re judic.* Non item Regina, Regis, aut Principis filii; quamvis & horum offensa in primo læsæ Majestatis capite contineatur; quia Gregorius XIV. non nisi reos læsæ Majestatis *in personam ipsiusmet Principis* excipit, ut clara Bullæ verba testantur; gaudentibus proinde immunitate locali iis, qui Majestatem Principis aliter lædunt, offensâ non redundante in Personam Principis, sed in ejus statum sive dignitatem.

§. III.

Cum itaque prædictâ Gregorianâ Constitutione cautum sit, ut publicis latronibus, viarumque grassatoribus, qui itinera frequentata, vel publicas stratas obsident; aut viatores ex insidiis aggrediuntur, Immunitas Ecclesiastica minimè suffragetur; non levis autem inter Doctores emerferit controversia, an quis ex unico actu publicus latro, & grassator dici possit, vel plures ad id actus requirantur: Nos ejusmodi controversiam dirimere intendentes, unicam tantum grassationem, in via publica aut vicinali admissam, sufficere ad hoc, ut quis publicus latro, & grassator dici valeat; dummodo tamen grassati mors, aut membrorum mutilatio secuta fuerit, tenore presentium definimus, & declaramus.

SUMMARIUM.

Latronem publicum unus actus facit, effectu subsequente.

PROcedit Pontifex ad partem declaratoriam, in qua tollit controversiam inter Doctores circa Constitutionem Gregorianam ratione latrocinii ortam, declarando, non plures actus ad id requiri, sed sufficere unicum ad hoc, ut quis Publicus latro dici valeat: dummodo grassati mors vel membrorum mutilatio secuta fuerit. Ex quo consequitur, grassationem sive deprædationem in viis pu-

blicis absque cæde factam, unicam ab asylo non excludere; exceptio enim firmat regulam in casibus non exceptis.

§. IV.

Insuper ab Ecclesiasticæ Immunitatis beneficio excludimus, atque repellimus, & pro exclusis atque repulsis haberi volumus, nedum eos, qui homicidia aut mutilationes membrorum in Ecclesiis, earumque Cæmeteriis committere audent, quemadmodum in Gregorianâ Constitutione sancitum est; verum etiam eos, qui stantes in Ecclesia vel Cæmeterio, interficiunt stantes extra Ecclesiam vel Cæmeterium, aut ipsis membrum mutilant: nec non eos, qui stantes extra Ecclesiam aut Cæmeterium, occidunt stantes intra Ecclesiam vel Cæmeterium, aut iis membrum mutilant: ac eos tandem, qui confugientibus vim inferunt, atque ipsos ab Ecclesia, aliove loco immuni violenter extrahunt, & abducunt: Declarantes, in quatuor præmissis casibus ejusmodi Reos, non illius tantum Ecclesiæ, quam violârunt, sed cujuscunque etiam alterius Ecclesiæ Immunitate gaudere nequaquam posse, aut debere.

SUMMARIUM.

1. *Excluduntur ab asylo, qui stantes in Ecclesiâ occidunt aut mutilant constitutum extra Ecclesiam, & vicissim;*
2. *Nec non, qui confugientibus vim injustam inferunt, aut eos violenter abducunt.*
3. *Delinquens in unâ Ecclesiâ, nullius immunitate protegitur.*
4. *Alia crimina extra casus hoc §. expressos asylo non privant.*
5. *Homicidium, etsi præmeditatum non sit, in Ecclesiâ commissum excipitur;*
6. *Uti & mandatum de occidendo in Ecclesiâ.*
7. *Ecclesiæ gaudent jure asyli, etiamsi polluta, interdicta, aut diruta sint.*

8. *Aut*

8. *Aut à Lutheranis possideantur.*
9. *Ad quot passus extra Ecclesiam porrigatur asylum?*
10. *Monasteria, Hospitalia &c. non præstant asyliam nisi existentibus intra muros eorum.*
11. *Oratoria publica habent jus asyli.*
12. *Presbyter S. Eucharistiam deferens, aut extra Ecclesiam celebrans præbet immunitatem confugis.*
13. *Contrarium est de Presbytero, S. oleum deferente.*
14. 15. *Monasteria & alia loca jure asyli gaudentia.*
16. *Palatia Episcoporum etiam Titularium confugas protegunt.*
17. *Non verò domus parochiales, vel canonicales.*

1. **P**ergit in declarativâ Benedictus, definiendo *imò*, quòd stans in Ecclesia, qui alium extra Ecclesiam constitutum occidit vel mutilat, (cùm delicti causam in ipsa ponat Ecclesia, locusque delicti censeatur non tantùm, ubi delictum est consummatum, sed etiam ubi inchoatum est. *L. Quaestiones 1. Cod. Ubi de criminibus*) asylo non gaudeat; sicut nec ille *2dò*, qui extra Ecclesiam stans alium in Ecclesia existentem occidit, aut mutilat; cùm reverà delictum in Ecclesia consummet, immunitate defendatur.

2. *3tò*, quòd (cùm violatio immunitatis pro atrocissimo sacrilegio habeatur *Can. Reum. 9. XXVII. Quaest. 4.* æquipareturque Crimini læsæ Majestatis *L. Fidei 2. Cod. de his, qui ad Eccles. confug.* ultimùmque supplicium olim eidem statutum fuerit *L. Praesenti 6. Cod. eodem.*) ab asylo excludantur, qui confugientibus vim injustam inferunt, quales sunt in loco sacro obsidentes, & custodientes, vinculis & compedibus inibi alligantes, & subministrationem alimentorum prohibendo, sive impediendo cogentes confugitum, ut egrediatur ab Ecclesia, & capiatur; A potiori *4tò* ii, qui à loco asyli confugam violenter (violentia injuriosa & contra Juris ordinem) omninò extrahunt & abducunt, sub quâ dispositione capere, obsidere, extrahere mandantes comprehendi meritò dicuntur, cùm mandans extrahere, extrahere censeatur, aliasque censuras ac poenas à Jure in extrahentes statutas incurrat, uti communior tenet, & praxis habet; Germanatamen, ac magis tu-
ta

ta sententia est, valere sæcularem Judicem extra locum sacrum custodiam apponere, ut reum ab eo profilientem satellites capere possint, uti Magistraliter edocent ex *Suarez Lib. 3. C. 12. n. 4. Bonacin. disp. 3. Quæst. 7. de immunit. §. 5. Marius Itala eod. Tract. Lib. 1. C. 6. §. 2.*

3. Decernit denique Pontifex, in quatuor casibus prædictis delinquentes in una Ecclesia, & ad aliam confugientes immunitate non gaudere; cum enim sit una per universum orbem Ecclesia universalis Cap. *Loquitur Dominus XXIII. Quæst. 1.* qui facit injuriam uni in particulari, Ecclesias omnes offendisse videtur, sicque in una delinquens, perdit omnium Ecclesiarum immunitatem, etiamsi, ubi deliquit, consecrata haud sit, ea verò, ubi confugit, sit consecrata *Mar. Ital. Lib. 3. n. 30*

4. Cadere proin videtur Quæstio acerrimè inter Doctores ventilata, num immunitate locali fruatur, qui aliud grave crimen, e. g. adulterium aut furtum, in Ecclesia admisit, cum Verba Constitutionis quatuor casus delictorum in Ecclesia patratorum excipiant, continerentque omninò superfluum, imò nocivum, si omnia æqualiter crimina, in Ecclesia perpetrata, excepta forent; sanè brevissimè omnem ambigendi rationem rescindere potuisset Pontifex, planius dicendo: *Omnes in Ecclesia delinquentes &c.* Equidem ex paritate rationis atrociam ejusmodi delicta Pontificem excipere potuisse, non diffitemur; sed ex defectu voluntatis exceptionem secutam non esse, asserimus; quanquam praxin, ac consuetudinem locorum, quæcunque atrociam delicta in Ecclesia perpetrata exceptantem, etiam post Benedictinam damnare non audeamus; cum clarum omninò aut prorsus indubitabile non sit, quatuor prædictos casus à Pontifice præcisè & taxativè, non verò exemplificativè aut demonstrativè poni; proinde hæc consuetudo præsentì Constitutioni non tam apertè contraria, quàm ejusdem interpretativa dici posset.

5. Hæsitatio non modica remanet, An homicidium vel mutilatio tam, si sedulò ac ex proposito, quàm si ex subita ira, ac accidentaliter in ipsa Ecclesia vel cœneterio commissæ fuerit, ab asylo arceat? Nos affirmativam tenemus cum *Suarez de Relig. tom. 1. L. 3. C. 11. n. 6. Sanchez Con. Mor. parte 2. L. 6, C. 1. dub. 8. n. 18. Dian.*

18. *Dian. resolut. 7. part. 6. Tract. 1.* Ubi sic fuisse decretum per Rotam Romanam Anno 1639. assert. Ratio est, quod accidentalitas ac subita ira in delictis relevet quoad poenam minorandam, non autem quoad immunitatem; etenim ex hac mutilatione deturpari Ecclesiae sanctitas, ejusque reverentia violari videtur; imò nefas est, distinctionem in praesenti quaestione adducere, dum Summi Pontifices, Gregorius & Benedictus, occidentes & mutilantes in Ecclesia indistinctè excludant; superfluumque fuisset, in §pho hoc 4to nominatim excipere homicidas insidiosè & studiosè in loco immuni interficientes, cum generaliter quilibet homicida insidiosus & studiosus per §. 6tum excludatur. Occisio tamen sive mutilatio graviter culposa, licet subitanea & accidentalis, fuisse intelligenda est; quæ enim ad veram sui corporis tuitionem cum moderamine inculpatae tutelæ processit, protectione Ecclesiae non privat.

6. Ampliatur assertio ad mandantes occisionem vel mutilationem in Ecclesia faciendam; tum quia, qui facit per alium, perinde est, ac si per se ipsum faciat, *cap. 72. de Reg. Jur. in 6.* tum quia executio mandati potius mandanti, quam mandatario exequenti imputatur, *cap. 35. §. Laici. de sent. excom.* Unde etiam mandans occidi in utroque foro pro homicida habetur *arg. l. 6. ff. ad Legem Pomp. de Parricid. & Can. perniciosè, de pœnit. dist. 1.* Contrarium verò obtinet in eo, qui mandat in Ecclesia, ut proximus occidatur vel mutiletur extra eam; Talis etenim Ecclesiam non tam violasse censetur, quam ejus reverentiae consuluisse, cum jusserit, occisionem vel mutilationem extra eam fieri. Idem dicimus de vulnerante in Ecclesia; neque enim talis amittit jus asyli, etiamsi mors vulnerati ob nimiam sanguinis effusionem ex defectu ligaturæ, aut malam Chirurgi curationem sequatur; modò vulnus in Ecclesia inflictum ex se lethale non fuerit.

7. Juvat hoc loco, pro uberiori materiae expositione, loca etiam jure asyli gaudentia recensere.

In primis jure asyli gaudent Ecclesiae, licet hæc per injuriosam sanguinis aut seminis effusionem, aut per sepulturam pagani vel excommunicati, pollutæ, vel nominatim interdictæ, aut vetustate, bello,

bello, aut incendio dirutæ forent, modò spes sit reædificationis, etiam non consecratæ, si tamen in iis cum licentiâ Episcopi Missæ celebrentur *c. 9. de Immunit. Eccl. vel Cæmet.*

8. Quibus accensemus quoque Ecclesias olim ritu Catholico consecratas vel benedictas, quamvis nunc ab Augustanæ Confessionis addictis vel reformatis occupatæ teneantur; neque enim hæ, si formam Ecclesiæ retineant, ex tali occupatione loca sacra esse desinunt.

9. Quod privilegium asyli, quamvis olim ad confinia per 40. aut 30. passus extensum fuerit *cap. sicut antiquitus 6. vers. passus XVII. 2. 4.* aucto tamen Ecclesiarum numero, juxta hodiernam Germaniæ praxin, si Ecclesiam ambitu aut cœmeterio destitutam undique cingat via publica, locus exterior Ecclesiæ (cujus videlicet externi parietes in actu consecrationis circumiri & benedici solent) privilegium immunitatis duntaxat participat, quousque se stillicidium fabricæ Ecclesiæ viam publicam versus protendit, proinde contingens parietem Ecclesiæ exteriorem, aut stans intra stillicidium asylo defenditur.

10. Benè tamen hic monet Lezana *in Sum. V. Immunitas n. 3.* confugienti ad Monasterium vel Hospitale &c. ut jure asyli fruatur, opus esse, ut intra ejus portam ac muros consistat, neque sufficere, ut contingat, vel apprehendat exteriorem murum Monasterii, cum hi muri non, sicut exteriores parietes Ecclesiæ, benedicti sint.

11. Oratoria itidem publica Episcopi Autoritate erecta, perpetuòque cultui dicata, cum campanili, ostiòque patenti ad viam publicam, cum Ecclesiarum adinstar censeantur, immunitatem confugis tribuunt; non verò Oratoria privata, etiamsi in iis de licentiâ Pontificis vel Episcopi Missæ celebrari soleant. *Innocent. in cap. inter. 8. de donat. n. 2. apud Schmalzgrueb. n. 131. h. t.*

12. Idem privilegium ex piâ & valdè probabili multorum DD. sententiâ Sacerdoti, manibus portanti Ss. Eucharistiæ Sacramentum, vel extra Ecclesiam celebranti, pro defensione confugæ ad se competere asserimus ex ratione, quòd majus sit Corpus Christi, quod sanctificat, quàm templum, quod per illud sanctificatur, cumque funda-

fundamentum concessæ Ecclesiis immunitatis sit hoc Augustissimum Sacramentum, jure obtinebit vulgatum axioma: *propter quod unumquodque tale, illud magistale.* vid. Cirin. fusè n. 81. de Immunit.

13. Secùs est de Presbytero Oleum Sanctum deferente, utpote, quod nec Authorem vitæ continet, nec Sacramentum est, sed Sacramentale tantùm, sive materia Sacramenti extremæ unctio- nis; Sicut nec ille, qui inclusus in carcere Sacramentum recipit, aut vinctus per Ecclesiam ducitur, ad libertatem provocare valet; cùm hæc immunitas sit concessa confugis, neque libertatem à vin- culis Ecclesia de novo concedit, sed in eâ existentem conservat.

14. Gaudent ulteriùs immunitate Monasteria, Conventùsque Regulares utriusque sexûs, ex literâ Constitutionis Gregorianæ *Monasteriis &c.* quorum nomine quoad hoc privilegium venit to- tum illud, quod Autoritate publicâ Ecclesiasticâ septum est: pro- inde non gaudent villæ aut domus, quas ab Ecclesiis vel monaste- riis Religiosi separatas habent recreationis causâ, vel ad recipien- dos hospites, aut custodiendos fructus &c. *Trullen. in Dual. l. 1. c. 11. dub. 1. n. 6. Barbosa. lib. 2. f. E. c. 3. n. 76.* cujus discriminis causa in promptu est, quòd immunitas localis non concedatur qui- buscunque locis, aut domibus Regularium, sed sacris & religiosis duntaxat, in quibus nimirum sub clausurâ & regulari disciplinâ commorantur.

15. Demum asylo fruuntur Seminaria, Hospitalia, Xenodochia, Domus Orphanorum, & cætera loca religiosa juxta eandem Gre- gorianam; qualia censentur, si Autoritate Episcopi erecta sint *cap. quisquis 21. XVII. 2. 4.*

16. Dubium est, an palatia Episcoporum etiam ab Ecclesiâ se- parata hoc jure gaudeant? nos tenemus affirmativam propter cla- rum textum in *cap. Constituimus 36. XVII. 2. 4.* Ratio concessio- nis est dignitatis Episcopalis decor ac reverentia, cùm Episcopi primitivi authores sint omnis Ecclesiasticæ consecrationis, ob quam Ecclesiæ, aliæque loca sacra jus asyli participant. Quod non dene- garipalatio quoque Episcopi Titularis, vulgò *in partibus*, rectè do-

cet Diana coordinatus tom. 9. tract. 1. de Immunit. resol. 16. cum capit. cit. *Constituimus*, minimè distinguat, eademque ratio pro hoc militet.

17. Quod tamen privilegium domibus parochorum & Canonicorum, nisi sitæ sint intra septa Ecclesiæ vel Cœmeterii, non afferimus, cum nullus juris textus iis suffragetur; Propter probabilitatem tamen contrariæ sententiæ declarationibus Cardinalium innixæ inconueniens foret illicò in ejusmodi ædes irruere, præsertim si extraditio Rei affecuretur.

§. V.

Ad hæc in crimine Assassinii non modò mandatarios, qui in ipsamet Gregoriana Constitutione apertè excipiuntur, sed etiam mandantes, qui certum præmium, aut mercedem, sive in pecunia, sive in aliis rebus, tradiderint, aut promiserint, quamvis promissio nullum habuerit effectum, dummodò Assassinium re ipsâ patratum fuerit, ab Ecclesiasticæ Immunitatis beneficio excludimus, ac pro exclusis perpetuò haberi volumus, & mandamus.

SUMMARIUM.

Excluditur ab hoc privilegio mandans assassinium.

Concludit Pontifex casuum exceptorum declarativam, decernendo, non solum mandatarium, sed & mandantem in crimine assassinii asylo privari, quod antea controversum erat, Doctoribus nonnullis sentientibus, in communi significatione assassini non venire mandantem, sed solum mandatarium *arg. Cap. 1. de homicidio in 6.* Porro quamvis is, qui præviâ conventionem tantum vulnerat, cum voluisset occidere, censeatur verus Assassinus in ordine ad incurrendas pœnas *dict. Cap. 1. de homicidio in 6.* talis tamen non est præsumendus in ordine ad amissionem asyli, cum Constitutio Benedictina in §. præsentis expressè dicat: *Dummodò assassinium re ipsa patratum fuerit.*

§. VI.

Excludimus pariter, repellimus, atque privamus

mus ejusdem Immunitatis privilegio interficientes proximum suum animo præmeditato, ac deliberato: Falsificantes Literas Apostolicas: Ministros Montis Pietatis, vel alterius publici Telonii, aut Banci pro depositis Principis, privatarumque personarum destinati, furtum, aut falsitatem in prædictis locis committentes, cujus ratione arca pecuniaria ita minuatur, ut pœnæ ordinaria locus sit: Conflantes, adulterantes, vel tondentes quascunque monetas aureas vel argenteas, etiam Principum exterorum, quotiescumque in loco, aut provincia, ubi crimen admittitur, liberum habeant usum & commercium: vel ipsas monetas conflatas, adulteratas, & detonsas scienter ita expendere & erogare præsumentes, ut fraudis conscii, atque participes censerì possint: Illos demum, qui sub nomine Curie sese introducunt in alienas domos, animo ibidem perpetrandi rapinas, easque re ipsa committunt cum homicidio, aut mutilatione membrorum alicujus ex domesticis earundem adium, vel etiam extranei, quem ibi fortè reperiri contigerit, dummodò homicidium, vel membrorum mutilatio sequatur.

SUMMARIUM.

1. Excipitur hìc primò homicidium præmeditatum,
2. Adducuntur conjectura talis homicidii:
3. Occidens in duello num gaudeat asylo?
4. Nomine homicida studiosi venit etiam mandans.
5. Excipitur 2dò falsificatio Literarum Apostolicarum;
6. Quæ variis modis committitur.
7. Sufficit ad eam unicus actus.
8. Exclusionem hanc non incurrit falsificator Literarum Imperatoris.
9. Excipitur 3tiò furtum, aut falsitas commissa à Ministris montium pietatis, publicorum teloniorum, & Banci.

10. *Excipiuntur atò falsarii moneta, quorum triplex adducitur classis.*
11. *De qualibus monetis intelligenda sit hac exceptio?*
12. *Fraudis hujusce conscii pariter amittunt asyliam, & quoniam hi sint?*
13. *Contrarium de iis, qui pecuniâ magicâ utuntur, dicendum est.*
14. *Excipitur denique introductio sui fraudulenta in domos alienas, Curia nomine facta, & cadi vel mutilationi conjuncta.*

I. **P**ontifex transit ad partem alteram novi juris constitutivam, excipiendo plura alia delicta. Primum est *homicidium præmeditatum, ac deliberatum*, quale dicitur violenta exanimatio hominis ab homine facta, cum deliberatione & occidendi proposito ex intervallo præcedente; dicitur: *cum deliberatione & proposito ex intervallo præcedente*: si enim occidas cum sufficienti quidem libertate, sed absque deliberatione ex intervallo præcedente, homicidium erit voluntarium simplex, sed non præmeditatum;

2. Ex variis autem circumstantiis Judex, cujus prudenti arbitrio relinquitur, conjiciet, homicidium esse præmeditatum; Varias affert conjecturas ex *Menochio P. Schmalzgrueber L. 5. tit. 12. n. 199.* 1. Si nulla rixa, vel ira, vel justus animi dolor immediate præcessit. 2. Si homicida fuit inimicus capitalis occisi, 3. Si occidit ex insidiis, aut proditoriè. 4. Si præcesserint minæ vel jactatio inferendæ necis. 5. Si occiderit prævio tractatu, vel consultatione. 6. Si adsciverit socios, & comparaverit arma, aliâque ad cædem requisita. 7. Si præter morem armis se accinxit, cædisve locum frequentavit. 8. Si ad fugam, tutumque receptum omnia præparavit.

3. Ex quibus colligitur, provocantem ad duellum, in eoque occidentem, cum propriè homicida præmeditatus sit, hodie ab asylo excludi. An verò idem sit in provocato, dum provocantem occidit, dubium est, cum hic non videatur condixisse in monomachiam animo occidendi provocantem; Sed potius mente, se suâque defendendi; verum & hic videtur amittere jus asyli, cum præmeditatò consentiat in duellum (utique non animo succumbendi) quod non terminatur, nisi morte alterutrius. Quod si tamen expressè paciscantur de non occidendo, hoc casu, quamvis peri-

periculo homicidii se exponant, cum vulnera ad mensuram non dentur, adeoque & poenas de Jure in duellantes statutas incurrant; asylo tamen privandi non sunt, cum homicidium subsecutum praemeditatum, sive studiosum non sit, utpote non directe voluntarium.

4. Porro nomine praemeditato interficientis venit etiam mandans interfici, *Non obstante*, quod in praesenti §. non exprimatur mandans homicidium, sicut in §. 5. expressa mentio fit mandantis assassinium; nam ideò opus non erat, exprimere mandantem interfici, sicut mandantem assassinium, quia mandans interfici in communi loquendi modo & propria significatione dicitur interficiens, qui excluditur ab asylo; mandans verò assassinium in communi significatione non dicitur assassinus, sed solus mandatarius. Modò effectus reverà sit subsecutus, quia generatim poena à Jure decreta non incurritur, nisi delicto consummato; cum in poenis mitior interpretatio sit facienda. *R. J. 49. in 6.*

5. Secundum est *falsificatio literarum Apostolicarum*, quæ est præcipua species criminis falsi scripto commissi; Nomine autem literarum Apostolicarum hic veniunt quæcunque Rescripta, Bullæ, Brevia tam gratiam quam justitiam concernentia, quæ nomine Papæ expediuntur; item Supplicationes, quæ ipsi offeruntur, & ab eo, aut de ejusdem mandato signantur; Non verò literæ Sacræ Congregationis Cardinalium, Sacræ Poenitentiariæ, Datarii, Legati à latere, vel Nuntii Sedis Apostolicæ &c.

6. Falsificant porro ejusmodi literas, qui falsas conficiunt, qui confectis signa falsa, aut etiam vera sine ejus, ad quem spectat, consensu apponunt, qui in literis Apostolicis radendo, abluendo, aut aliis modis tollunt, vel addunt aliquid, quo earum sensus contra mentem & intentionem Papæ immutatur, *Cap. Licet §. de Crimine falsi.* Item qui hasce literas ex alterius, quam Papæ, vel Officialium ad hoc deputatorum manibus eripiunt *cap. 4. eodem.*

7. Sufficit quoque unicus actus, cum verba Constitutionis: *Falsificantes literas Apostolicas*, propriè in unico etiam actu verificentur. *Nec obstat*, quod per unicum actum non incurrantur poenæ Decretalis *ad falsarios hoc tit.* secundum probabilem sententiam,

tentiam; nam in hac Decretali locutio aliquomodo ambigua est in verbis: *Qui vitium falsitatis exercent*; vitium enim (ut etiam verbum *exercere*) pluralitatem actuum innuit: similis loquendi modus non est in Constitutione Benedictina, cujus verba propriè unico actui conveniunt.

8. Quæstio est; An falsificatores literarum Imperatoris asylo priventur? Negativam amplectimur, tum quia Constitutio præsens solum loquitur de falsariis literarum Apostolicarum, quod delictum propter eminentiam Pontificis gravius est; tum quia falsarii literarum Imperatoris non incurrunt poenas *Cap. Ad falsariorum*. ergo neque privationem asyli.

9. Tertium est *furtum aut falsitas commissæ* 1. à *Ministris montis pietatis*, qui montes sunt æraria aut granaria publicâ auctoritate constituta pro sublevandis necessitatibus indigentium, quibus ex his certa quantitas pecuniæ aut frumenti, receptis pignoribus mutua datur sub modicis usuris; Quod inventum sicuti maximâ pietate & utilitate Reipublicæ detectum est, ita quoque variis poenis contra avaritiam, & fraudes hominum erat muniendum. 2. A *Ministris publicorum teloniorum*. 3. A *Ministris Banci* erecti pro depositis Principis, nec non privatarum personarum, quarum pecuniis locus publicus, in quo deponuntur, privilegium pecuniæ publicæ communicat, non minus ac locus sacer rei non sacræ *Can. 20. §. Sacrilegium. XXII. Q. 4.* Proinde non quilibet reus furti aut falsitatis in prædictis locis excluditur ab asylo, sed soli Ministri montium pietatis, teloniorum, aut banci, quorum duntaxat meminit Sphus, si furtum aut falsitatem tantam commiserint, ratione cujus poenæ ordinariæ aliàs locus sit.

10. Quartum est *falsatio monetarum aurearum vel argentearum*. Juxta Constitutionem criminalem Caroli V. Artic. 3. Triplices sunt falsarii monetæ. 1. Omnes illi, qui propriâ auctoritate monetam cudunt, vel, ut Constit. Benedict. loquitur, conflant: etiam si hæc justî ponderis foret, & genuinæ materiæ: cum pecuniam non materia faciat, sed forma publica, quam privatus dare nequit. 2. Illi, qui monetam adulterinam cudunt, vel simpliciter

ex

ex materia falsa, ut cupro, vitro, stanno &c. vel miscentes materiæ veræ spuriam, vel tingentes nummos, ut aurei, argenteique appareant *L. 9. ff. ad Leg. Corn. de fals.* 3. Qui justum pondus monetæ detrahunt, tondendo, vel radendo *L. 8. ff. eod.* quò reduci possunt ii, qui rasurâ pecuniis majus, quàm habent, pretium conciliant, expungendo v. g. notas characteristicas, quibus distinguuntur monetæ inferioris pretii ab aliis, quæ pluris valent.

11. Id quod non solum procedit de iis falsariis, qui grossiores monetarum species conflant, sed etiam de aliis, qui monetas minoris pretii cudunt, propter generalitatem verborum Constitutionis: *quascunque monetas*, modò tamen aureæ vel argenteæ sint. Proinde Falsantes monetam cupream ab asylo non arcentur, ob expressam additionem: *aureas vel argenteas*.

12. Ulteriùs privantur asylo omnes, qui fraudis conscii, atque participes censi possunt; quales sunt 1. qui præsumunt monetas, conflatas, adulteratas, aut detonsas scienter expendere, & erogare. 2. Qui aliis conflantibus falsas monetas scienter præstant favorem & auxilium, stando v. g. in excubiis, domum aut prædium eis concedendo, vel alio modo delictum promovendo, qui etiam ordinariæ poenæ Juris Civilis subjacent *l. 1. & 2. Cod. de fals. monet.* Ampliat Pontifex hanc privationem asyli etiam ad eos, qui cudunt falsas monetas Principum exterorum, dummodò in eo loco aut Provincia, ubi cuduntur, sint in usu & commercio: unde, qui monetas exterorum Principum cuderet in Provincia, ubi reprobatae sunt, immunitate gauderet.

13. Dubium est, an competat asylum iis, qui utuntur pecuniis magicis, vulgò *Wetsel: Thaler*, atque per easdem alios decipiunt. Respondemus affirmativè; Neque enim Magia est delictum exceptum, neque utentes hisce pecuniis magicis cudunt, adulterant, aut tondent monetas, aut falsas expendunt, cum pecuniæ ejusmodi suus sit valor in- & extrinsecus, eique per accidens superveniat usus magicus.

14. Quintum denique est fraudulenta sub nomine Curiae in alienas domos suâ introductio, conjuncta cum rapina & homicidio sive mutilatione membrorum unius ex domesticis, vel etiam extranei ibi forte reperti, licet talis occisio aut membrorum mutilatio ex

præmeditato animo, & præconcepto proposito non fiat, cùm Constitutio effectum duntaxat rapinæ, & homicidii, aut mutilationis requirat, non verò qualitatem præmeditati.

§. VII.

Ceterum, cùm diuturnâ experientiâ compertum fuerit, Curias Ecclesiasticas in casibus, qui hætenus evenerunt, difficulter probare, & consequenter declarare potuisse, delictum, pro quo quis ad Ecclesiam confugerat, fuisse comprehensum in numero exceptorum, propter variam earundem Curiarum praxim, & varias pariter opiniones Doctorum, qui antedicti Gregorii Prædecessoris mentem, quoad normam ab ipso præscriptam, recipiendi probationes, & procedendi ad declarationem criminum exceptorum, interpretari voluerunt: statuimus, præcipimus, & mandamus, nullam in hoc de cætero haberi rationem cujuscunque interpretationis ejusdem Gregorianæ Constitutionis, quæ à quocunque Doctore prodierit, neque praxis à quibuslibet Curis, aut Tribunalibus invec̃ta, imò nec quarumcunque declarationum, quæ ab hujus Almæ Urbis Nostræ Tribunalibus, sive etiam à Congregatione Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium Immunitati Ecclesiasticæ præpositorum, emanaverint, quatenus præsentì Nostræ Constitutioni adversentur; sed in occurrentibus casibus normam hîc à Nobis præscribendam inviolabiliter ab omnibus observari volumus, & sancimus.

SUMMARIUM.

1. Derogatur quibuslibet huic Constitutioni adversantibus.
2. Quid consuetudini contrariæ hac in parte possit concedi?

REprobat Pontifex quaslibet Doctorum interpretationes, quæ hætenus super Constitutione Gregorianâ prodierant, in quantum
tum

tum istæ præsentì Constitutioni, & declarationi adversantur: dam-
nat contrarias praxes à quibuslibet curiis & tribunalibus invec-
tas: derogat omnibus etiam Sacræ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium de-
clarationibus, in oppositum adducendis, monétque, ut normam à
se præscribendam §§. seqq. inviolabiliter custodiant omnes.

2. Ex quibus denuò innotescit, Constitutionem præsentem uni-
versalem esse, omnemque consuetudinem, siue praxin eidem con-
trariantem, proinde & tribunalium difformitatem, circa hanc im-
munitatis localis materiam sublatam esse, quatenus certæ & mani-
festæ hujus Constitutionis dispositioni adversatur; secus si eandem,
ubi dubia aut obscura adhuc existit, quoad unam aut alteram con-
tractionis partem interpretando determinet; quidquid sit de illa
quæstione, An consuetudo immunitati Ecclesiasticæ derogans va-
lida sit? circa quam quæstionem mediam ineuntes viam cense-
remus, non esse consuetudini illi favendum, si immunitati nimium
derogaret, cum hæc non in legibus merissimè positivis, sed & in
moribus omnium gentium, præceptis antiquæ legis, & in con-
gruitate quadam naturali fundetur; secus verò statueremus de
consuetudinibus aliis moderatis, atque à circumstantiis locorum
& temporum noviter emergentibus rationabilem causam haben-
tibus, quibus præcedentes Constitutiones derogare æquè parùm
possunt, vel derogasse censentur, quàm legibus posterioribus, qua-
rum vim habet consuetudo *L. 33. ff. de Legibus.*

§. VIII.

*Quotiescunque igitur Curia Ecclesiastica à Curia
Sæculari fuerit requisita, ut Laicum aliquem delinquen-
tem è loco immuni extrahi, ac illi consignari faciat,
eaque super delicti excepti qualitate, ac personæ reitate
subministrata, vel acquisita sint indicia, quæ ad capturam
decernendam sufficere videantur; tunc Curia Ecclesiasti-
ca ad ejusdem delinquentis extractionem ab Ecclesia, aliis-
ve locis immunibus, ope, ac medio suorum Executorum,
implorato etiam, quatenus opus sit, brachii sæcularis au-
xilium, & cum interventu personæ Ecclesiasticæ ab Episcopo*

deputanda, procedere teneatur; extractumque ad suos carceres asportari, ac ibi sub tuta custodia detineri curet, & faciat. Ubi verò ex processu informativo desuper conficiendo, constet de crimine excepto, ac insuper adversus eundem Extractum talia resultent indicia, ut crimen ab eo fuisse patratum moraliter credi possit (quæ quidem indicia juxta regulas Juris vocantur ultra torturam) eo tandem casu præfatum Extractum Ministris, & Officialibus Curie Sæcularis tradere, & consignare possit, ac debeat, exactâ tamen, receptâque prius ab ipsis obligatione, in forma Juris validâ, restituendi Extractum Ecclesiæ, sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, Nobis, ac pro tempore existenti Romano Pontifici reservatæ, quatenus idem Extractus indicia contra ipsum acquisita, in suis defensionibus purget, ac diluat. Quòd si ea minimè purgaverit, & verè delinquens repertus fuerit, Curia Sæculari in ipsum tali casu, ut Juris esse censuerit, agere, atque procedere liceat.

SUMMARIUM.

1. *Si criminis exceptio sit dubia, tenetur Rector Ecclesiæ requisitus confugam custodire.*
 2. *Curia tamen sæcularis nullam ei vim inferre potest.*
 3. *Quid si delictum certò sit exceptum?*
 4. *Quando reus ab Ecclesiâ extrahi, & in carcere Episcopali detineri debeat?*
 5. *Quando potestati laicæ consignari?*
 6. *Quomodo Episcopus confugam debeat extradere, & quid si hoc detrectaret?*
 7. *Qualiter cum extradito sit procedendum?*
 8. *Criminis exceptio judiciali cognitione discutienda est.*
 9. *Affertur monitum ex Cirino.*
1. **P**ontifex præscribit modum procedendi in extractione Confugæ ad instantiam Judicis Sæcularis; ac præcipuè qualiter de

de exceptione criminis & ejusdem perpetratione constare debeat, ut Judex Ecclesiasticus delinquentem Curiae Sæculari consignet. Juvat brevi, Gregorianæ & Benedictinæ conformi, methodo hujus processûs praxin exponere; Itaque si dubitetur, an Reus ad Ecclesiam Confuga delictum aliquod exceptum commiserit, non malè facit Rector Ecclesiæ, si Reum de dubio & periculo admoneat, ei-que fugam suadeat, & ad eam adjuvet, (indecens tamen videtur, eum in foeminam transvestire, aut cucullare) antequam per Curiam Sæcularem ad eum custodiendum, aut tradendum requisitus fuerit; factâ autem requisitione, loci Superior interim, donec Episcopus consulatur, cautè tenetur custodire reum, adhibitis etiam carceribus, ne elabatur, neque amplius occultare, neque ullâ arte, aut vi ad fugam juvare potest, ne capiatur. *Vid. Constit. Greg. §. sed universis.* Adeò quidem, ut si illum elabi sinat, graviter ab Ordinario puniri possit. Farinac. Tuschus & alii apud Reiffenst. n. 174.

2. Potestas verò Sæcularis reum in ipso loco sacro non statim capere, nec inibi eundem custodire, multò minùs extrahere potest, sed priùs Rectorem Ecclesiæ requirere debet, ut reum ipse tutissimè custodiat, aut si non possit, vel nolit, saltem permittat, ut à potestate sæculari ejusdem nomine id fiat. Requisitione hac factâ, si Rector Ecclesiæ Reum sufficienter custodire recuset, vel negligat, poterit potestas sæcularis eundem in ipso loco sacro, si opus fuerit, custodire, donec causa ab Episcopo examinetur.

3. Idem fermè observandum est, quando sine dubio constat, à Reo confugâ commissum esse delictum exceptum, præterquam, quòd, licet Rector Ecclesiæ criminis indubitanter excepti reum recipere possit, tamen non teneatur, sed statim ab initio eum repellere, seu locum asyli negare, ac etiam receptum invitum aliò dirigere possit; Potestas verò sæcularis eundem in loco sacro custodire, sive etiam, si malit, inde eripere seu extrahere potest, si Rector Ecclesiæ debitè requisitus eundem sufficienter custodire, nec tradere velit; memor sit tamen reverentiæ loco sacro debitæ, & cum minori, quo potest fieri, strepitu custodiam servet, aut extractionem faciat; extractum tamen potestas sæcularis non statim ad suos carceres ducere, multò minùs punire potest, sed debet eundem custodire, donec causa ab Episcopo examinetur, aut decidatur.

4. Episcopus autem certior factus debet causam debitè examinare, & si ea adsint indicia super delicti excepti qualitate, & personæ reitate, quæ alias sufficerent ad citationem realem vel capturam, decernere & curare potest, & tenetur, ut existens in Ecclesia Confuga ab eadem extrahatur, cum interventu personæ Ecclesiasticæ, invocato etiam, si opus sit, brachii sæcularis auxilio, & extractus ad carceres Episcopales asportetur, & ibidem sub tuta custodia detineatur. Et si Episcopus non habeat carcerem proprium, vel non satis munitum, poterit etiam reus includi carceri profano, sed precario & Episcopi nomine, præstitâ prius cautione de extradendo reo, si constiterit, crimen non esse exceptum.

5. Antequàm verò incarceratum Episcopus extradere, vel processandum relinquere possit Curia sæculari, ulterius requiritur, ut ex processu informativo eidem constet, id est, per concludentes probationes certa notitia habeatur de crimine excepto, ac insuper moraliter credibile sit, id est, quod benè notandum, non indiciis duntaxat, aut quibuscunque præsumptionibus, nec semiplenâ tantùm probatione, sed plùs quàm semiplenâ probatione confuga gravatus reperiatur, crimen ab eo fuisse commissum, quæ species probationis vocari solet ultra torturam, in §.h. requisita.

6. Constito de delictò, talitèrque probato delicti authore, Episcopus tenetur confugam extradere, sub cautione tamen in forma Juris receptâ de faciendâ à Curia sæculari restitutione Rei, si extractus indicia contra se acquisita purgaverit, & diluerit. Quod si præstitâ cautione Episcopus requisitus illegitimè & indiscretè extraditionem Rei detrectaret, Curia sæcularis utendo jure suo reum extrahere, & ad ulteriora procedere non prohibetur, servatâ tamen, quantum fieri potest, reverentiâ loco sacro, ut appareat, non violandæ pietatis animo, sed mero justitiæ zelo rem agi.

7. Porro contra extraditum, postquàm verè delinquens reperi-
tus fuerit, Curia sæculari, ut juris esse censuerit, agere & procedere
licebit. Pertinet proinde ad Judicem sæcularem inquisitum, proba-
tione ultra torturam gravatum, sibi que extraditum examinare ulte-
riùs, & de delicti excepti patratione convictum, vel confessum con-
demnare; Neque hæc cognitio Immunitati præjudicat, cùm non
ampliùs quæstio Juris sit, an delictum exceptum sit, nec ne, de
quo,

quo, uti dictum est, ante extraditionem Judici Ecclesiastico indubitanter constare debet; sed an delictum, de cujus certa exceptione constat, ab inquisito verè commissum fuerit, quæ quæstio meri facti est, ad Judicem sæcularem pertinens.

8. Quæstio est; An Ordinarius debeat necessario judicialiter cognoscere super crimine excepto? Non posse Episcopum per extrajudicialem suæ conscientiae informationem terminare litem, super concessione asyli ortam, acriter contendit, & à se olim, dum Messanæ Judex esset, in Causa D. Antonii Ardonino contra Archi-Episcopum Messan. propugnatum esse, dicit *Cirinus Sect. 3. n. 16.* secundum immemoriam Urbis præfatæ consuetudinem, vi cujus nullus unquam Archi-Episcopus hæc Immunitatis causas absque ordine judiciario absolvit. Rationem dat, quia secundum Bullam Gregorianam (& Benedictinam §. 9.) committitur *cognitio & judicium* criminum exceptorum ipsi Episcopo: In criminalibus autem cognoscendis & judicandis meritò adhibetur ordo judicialis (licet summarius, cum necessaria non sit libelli oblatio, aut litis contestatio) ergo. Quæ decisio & nobis placet.

9. Proinde hic monet *Cirinus de Immunit. Eccles. Sect. 3. n. 31. circa fin.* ut Judex Ecclesiasticus negotium hoc maturè discutiat, priusquam confugam in manus Curiae sæcularis consignet, ne vel in præjudicium Ecclesiae & Rei, vel in despectum aut irritationem potestatis laicæ, quidquam decernat. Si tamen per errorem reum extradidit, repetere potest & debet, uti etiam brachio sæculari extradere, si per errorem sacram illi adjudicavit Immunitatem.

§. IX.

Prætereà considerantes, sapè-dictum Gregorium Prædecessorem in sua Constitutione optimo quidem Jure sanxisse, ut soli Episcopi, & non alii Episcopis inferiores, etiamsi locorum Ordinarii sint, aut nullius Diæcesis, aut conservatores, à Sede Apostolica specialiter vel deneraliter deputati, cognoscere & declarare valeant, an relictæ, pro quibus Inquisiti ad loca immunia confugerunt, & in

& in eis se receperunt, sint, necne de genere, ac numero
 exceptorum: Nos, providam ejusmodi dispositionem ap-
 probantes, & confirmantes, eique inherentes, Motu, scien-
 tia, ac potestatis plenitudine similibus, tenore presentium,
 quibuscunque Magistratibus, Officialibus, & Ministris
 Secularibus, nec non quibusvis aliis personis, cujuscunque
 gradus, & conditionis existant, etiamsi Imperiali, Regiâ,
 Ducali, aut aliâ quâvis mundanâ dignitate, aut authori-
 tate præfulgeant, districtè interdiciamus, ac inhibemus,
 ne hujusmodi causis, vel conficiendo processus, vel Inqui-
 sitos extrahendo à locis immunibus, vel declarando crimi-
 na, ab eis admissa, esse de exceptis in Gregoriana aut in
 præsentì Nostra Constitutione, ullo pacto sese ingerant,
 aut immisceant. Quòd si secus quidam attentare præsump-
 serint, ex nunc omnia in contrarium præmissorum geren-
 da, irrita & inania, nulliusque roboris vel momenti
 perpetuò fore, ipsosque attentantes in Censuras, & alias
 pœnas à Sacris Canonibus, & Constitutionibus Apostoli-
 cis, adversus eos, qui Jurisdictionem Ecclesiasticam quo-
 quo modo lædunt ac violant, inflictas, incurrere decerni-
 mus, & declaramus: volentes, intendentes, ac expresse
 mandantes, quòd omnimoda cognitio atque Judicium de
 criminibus, in Gregoriana Constitutione exceptis, & à
 Nobis superiùs explicatis, tum etiam de aliis, quæ in præ-
 senti Nostra Constitutione adjicienda, & similiter exci-
 pienda duximus, quemadmodum, ut præfertur, adjecimus,
 & excepimus, ad Episcopos tantum, privativè quoad om-
 nes alios, perpetuò spectet, atque spectare debeat; & do-
 nec ipsi in occurrentibus casibus declaraverint, delictum
 esse de exceptis, & cetera omnia à Nobis superiùs constitu-
ta

*ta, adimpleverint, Inquisitos Ecclesiae, vel alterius loci sacri, ad quem confugerunt, immunitate gaudere tutò debere, ac in ea conservandos, & manutenendos esse, statui-
mus, precipimus, & mandamus.*

SUMMARIUM.

1. *Judex in causâ asyli competens est solus Episcopus.*
2. *Etiam respectu locorum exemptorum.*
3. *Idem de extractione confugæ dicendum est;*
4. *Quam proinde malè sibi attribuunt Regulares.*
5. *Cognitio extrajudicialis judici laico in causâ immunitatis per-
mittitur.*
6. *Cujus processui Episcopus potest acquiescere.*

1. **P**ontifex Constitutionem Gregorianam confirmando, decernit, ut Judex competens in causis Immunitatis sit solus Episcopus, non solum exclusis omnibus, cujuscunque demùm dignitatis, Imperatoriæ etiam, Regiæ, aut Ducalis Laicis, sed etiam Prælati inferioribus, quamvis sint nullius diocesis, & in territorio separato jurisdictionem quasi Episcopalem, aut Ordinariam habeant: Solus de exceptione criminis, solus de persona, in dubio, an asylo gaudeat, vel non?

2. Ex quibus ad tramites utriusque Constitutionis procedendo infertur 1mo, quòd cognitio judicialis super causa Immunitatis, etsi locus, quò delinquens confugit, sit plenè exemptus, ad Episcopum diocesenum, & si locus sit nullius dioceseos, ad eundem Episcopum, modò sit vicinior, qualis est, cujus Ecclesia Cathedralis vicinior, privativè pertineat.

3. 2^{dò}, quòd simpliciter spectet ad Episcopum in casibus exceptis confugæ extractio ab Ecclesiis Regularium quomodocunque exemptarum; unde Regulares non modò Episcopo confugam extrahere volenti resistere non debent, nec eundem reum, si vel-
lent, extradere possent absque interveniente Episcopi autoritate; quodsi Regulares extractioni sese opponerent, posset Episcopus armatâ manû cum effractione ostii reum extrahere, uti per Sacram Congregationem Cardin. decisum refert *Pignatell. consult. Canon.*

4. Quare Cardinalis de Luca *part. 4. Miscell. Eccles. disp. 13. & 14. de Regular.* benè discurret, dicendo, fabulosam esse prætensionem, quam ex communi vitio (modestiùs dixisset: ex æmulo servandæ exemptionis studio) retinent Regulares, præsertim Milites Hierosolymitani, qui allatam extractionem ad se pertinere existimant; verum quidem esse, ad Regulares pertinere, Immunitatem suarum Ecclesiarum tueri, minimè verò extractionem ab Episcopo imperatam impedire. Notat tamen hic Pignatelli, non posse ab Episcopo Regulares contumaciter extractioni resistentes in vincula conjici, sed suo Superiori consignari debere, certioratâ desuper S. Congreg. Immunitatis, sicque decisum affer: idem de Cardin. *de Luca loc. cit.*

5. Dictum est: *Cognitio Judicialis*; quia extrajudicialiter, & pro capienda notitia ac specie facti, faciendâque informatione convenienti, non tantùm Episcopo inferiores Prælati, sed etiam Judices laici cognoscere possunt, ut fatentur omnes, eoquod per hoc immunitas nec in minimo violetur, præsertim cùm Episcopus non teneatur stare tali informationi, cognitioni, aut processui extrajudiciali.

6. Dubium remanet, an non Episcopus possit stare processui à Laico fabricato, ex quo constat de exceptione criminis? Placet nobis resolutio Cirini, qui cùm varias DD. sententias retulisset à n. 25. tandem concludit n. 30. *Señt. cit.* Regulariter loquendo, ex Juris rigore Episcopum non esse devictum, laico acquiescere processui, sed totum prudenti ejus judicio relinqui, qui, si aliquam hæsitationem circa processûs fidelitatem retinet, novum instituet processum: at si nulla suspicio de justitia processûs laicalis super sit, potest eidem acquiescere, saltem si contra eum reus, vel nomine Ecclesiæ promotor fisci non reclamet, aut excipiat.

§. X.

Universos demum, & singulos Venerabiles Fratres Nostros, Patriarchas, Primates, Archi-Episcopos, & Episcopos, quos hujus Nostræ Constitutionis executores deputamus, in visceribus Domini Nostri JESU Christi hortamur, & paternâ charitate admonemus, ut, quanti momenti sit hoc negotium, seriò cogitantes, in occurrentibus

bus casibus qualitatem testium, & probationum pondus summo studio, ac vigilantia scrutentur, omnemque fraudem, & dolum procul arceri satagant; quin etiam Sacerdotali pectore, quotiescunque opus fuerit, iis omnibus obstant, qui ejusdem presentis Constitutionis executionem, ac observantiam quomodocunque temerario ausu impedire præsumerent. In reliquis porro casibus tam in hac Nostra, quam in Gregoriana Constitutione non exceptis, memores, quam acriter semper, & quam eximiâ, ac prorsus, singulari animi fortitudine Majores Nostri pro Ecclesiastica libertate, ac Immunitate pugnaverint, nihil de ista immunui permittant, neque sacris Juribus labem ullam irrogari patiantur, sed ea pari sanè zelo, atque constantia tueri curent: ab omni tamen tumultu, ac perturbatione caventes, ne jactantiæ causâ potius, quam miserationis, & justitiæ titulo, Ecclesiastica privilegia asserere velle videantur.

SUMMARIUM.

1. *Episcopus sacram immunitatem strenuè & discretè tueatur.*
 2. *Contra violatorem asyli contumacem quomodo sit procedendum?*
 3. *Absolutio ab incursâ excommunicatione quibus conditionibus danda sit?*
 4. 5. *Exempla Præsulum, immunitatem Ecclesiasticam armis temporalibus defendentium.*
 6. *Antiqua Consuetudo, Ensem præferendi Episcopis Germania.*
1. **C**onstitutionis hujus observantia omnibus Episcopis strenuè & nervosè defendenda, proposito ipsis zelo Majorum, enixè demandatur. Zelus tamen sit secundum scientiam & prudentiam, ab omni tumultu & perturbatione remotus, ne jactantiæ causâ potius, quam miserationis & justitiæ titulo, Ecclesiastica privilegia asseri videantur. Posse autem Episcopos contra attentantes violare immunitatem Ecclesiasticam remediis mitioribus nihil proficien-

tibus, Excommunicationis gladium spiritualem exercere & stringere, dictum est *suprà in dissert. n. 17.* Imò tales temeratores, excommunicationem ipso facto incurrere certum est *ex Constit. Greg. verbis: ipso facto.* Episcopus tamen antequam excommunicationem incursum esse declaret, etiamsi videatur notoria violatio, melius facit, si citationem violentis præmittat ad dicendum *quare.* Quo non comparente, sed in statu excommunicationis pervicaciter, perseverante procedere poterit ad declaratoriam & affixionem schedularum, ut vitetur ab aliis usque ad obtentam absolutionem Canonicam, seque passim vitari conspiciens, rubore suffusus, ad humilitatis gratiam, & reconciliationis affectum facilius inclinetur, *Cap. Pià 1. de except. in. 6.* aliisque suo exemplo terrorem incutiat, ne pari passu procedant: rejectâ appellatione ab hujusmodi declaratoriâ, quæ attentâ contumaciâ, ad impediendum solummodò justitiæ cursum attendi non debet. *L. Ejus, qui 1. Cod. quor. Appel. non recip.*

3. Et licet post excommunicationem semel incursum, indebitè extractum ab Ecclesia, eidem restituere, oblatâque satisfactione absolvi desideret, non per hoc liberatur à censura de jure lata ob crimen commissum, sed canonicè eum absolvi oportet, quæ absolutio ei impertienda non est, donec restitutione Rei factâ, Ecclesiæ asyllum redintegratum fuerit, non attento, etiamsi reus indebitè, aut contra formam Juris extractus, privilegio immunitatis renuntiet; hæc enim renunciatio in præjudicium Ecclesiæ vel loci immunitatis, utpote cui privilegium principaliter ac directè concessum est, facta, nulla est; itaque restituendus est ante omnia Ecclesiæ spoliata reus, unde egredi, tuncque demum à Ministris laicis extra Ecclesiam capi non prohibetur. Magna remanet difficultas, an Episcopo liceat armis temporalibus Jus Sacræ Immunitatis laicalis contra Laicorum invasionem tueri? Nos in quæstione altioris indaginis judicium suspendere, & celebria quædam ad hanc rem appposita referre malumus exempla.

4. Primum est Cunonis Archi-Episcopi Trevirensis, qui anni 1359, ut habent Annales Trevirenses *L. 18. n. 26.* ob violatas Sacrorum locorum immunitates, & perversa Ecclesiæ Jura, anathemate primum usus, & interdicto Sacrorum, tandem Clerum ipsum ex urbe

urbe migrare jussit, totòque biennio Sacra suspendit; donec rem praelio definivit, cæsis captisque pluribus, qui per Diocesin hostiliter grassari præsumperunt, & sexaginta Equestris Ordinis Viris ad varia loca in custodiam abductis.

5. Alterum est famigeratum factum Adolphi à Marca Episcopi quondam Leodiensis, relatum à Joanne Hoc semio ejusdem Ecclesiæ Scholastico, vivo tunc teste *L. 2. de gest. Episcop. Leod. C. 11. & seqq.* qui strenuus Antistes injuriis adversus Ecclesiam Christi crescentibus, violentâ jurium, jurisdictionum, atque bonorum præfati Episcopatus invasione graviter laceratus, non acquiescente repetitis salutaribus monitis populo, de malo in pejus prolapsa, sedem Officialatus cum cæteris Archi-Diaconorum Curiis Hoyum transtulit: tum civitatem ac populum Ecclesiastico interdicto supposuit, ac denique nihil istis proficiens ad arma conversus, iteratò compescuit refractariorum audaciam; qua de re, cum Hocsemius Avinionense constitutus Papæ inquirenti dixisset, ab Episcopo armis inclyto perduelles manu propriâ debellari, & Pontifex respondisset: *Certè pro Ecclesia sua benè licebat ei:* Author, Joannis XXII. responsum demirans, quasi adversum Canonibus Sacris, id postmodum his verbis excusat: *Sed considerabat forsitan Papa, quòd Imperii desolatio, & ob hoc audacia Principum ac indevotio cæterorum, non sinit in hoc Episcopos per Alemanniam rigorem Canonum observare &c. Et ideo necessitas legem non habet.*

6. Tacemus innumera alia vindicatorum per arma Sacrorum Jurium exempla in Germania potissimum, ubi quidam Ecclesiastici Principes Metropolim suam primâ vice cataphracti solemniter ingredi consueverunt, & pluribus etiam in functionibus, processionibus, atque sub ipsis missarum solemnibus ensis iisdem præfertur, quem in suis quoque insignibus plerique Pædo Episcopali apponunt, ad denotandam utramque penes eos residentem, potestatem, quâ primus inter Episcopos gaudere cœpit Episcopus Wirceburgensis, tanquam Franciæ Orientalis Dux, juxta illud antiquissimum: *Herbipolis sola judicat Ense & stolâ*, cui dicto modo etiam hodièdum ensis præfertur.

§. XI.

Decernentes, easdem præsentis Litteras, & in eis contenta

contenta quaecunque, semper valida, firma, & efficacia existere, ac fore, suosque integros, atque plenarios effectus ubique sortiri, & obtinere, ac de omnibus & singulis, ad quos spectat, & pro tempore spectabit quomodolibet in futurum, inviolabiliter, & inconcussè observari; sicque, & non aliter in præmissis per quoscunque Iudices ordinarios, & delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, etiam de latere legatos, & Apostolicæ Sedis Nuncios, aliosve quoslibet, quavis præminertia, & potestate fungentes, ac functuros, sublatâ eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi & interpretandi facultate, ac auctoritate, judicari & definiri debere, ac irritum & inane, si quid secus super his à quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Decernitur constitutionis hujus perpetuitas, ac universalitas cum clausulâ sublatâ & decreto irritante, quæ ejus naturæ sunt, ut inficiant quamlibet contrariam possessionem, præscriptionem, aut consuetudinem, ac eandem impedian, ne oriatur, aut progressum capiat ex deductis generaliter in Rotâ Decis. 400. p. 9. Recent.

§. XII.

Non obstantibus quibuscunque Cancellariæ Apostolicæ, nec non quorumcunque Prædecessorum Nostrorum Litteris Apostolicis, Privilegiis, Indultis, & facultatibus, quibusvis personis, & speciali mentione dignis, & quavis quantumcunque sublimi dignitate, & auctoritate fulgentibus, & ex quibusvis etiam gravibus, ac urgentissimis causis, sub quibuscunque tenoribus & formis, & cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacissimis & insolitis clausulis, ac irritantibus, & aliis Decretis, etiam motu, scientiâ, & potestatis plenitudine similibus, etiam consistorialiter, ac aliâs quomodolibet in contrarium præmissorum, concessis, confirmatis

tis

*tis, & innovatis. Quibus omnibus, & singulis etiam pro
sufficienti illorum derogatione de illis, eorumque tenoribus
specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad ver-
bum, non autem per clausulas generales idem importantes,
mentio, seu quævis alia expressio facienda, aut aliqua
alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum om-
nium, & singulorum tenores, formas, & occasio-
nes, ac alia, etiam speciali expressione digna, præ-
sentibus pro plenè, & sufficienter expressis, insertis, ac
servatis respectivè habentes, hac vice duntaxat, illis ali-
às in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum
specialiter, & expressè derogamus, ac derogatum esse
volumus, cæterisque contrariis quibuscunque.*

*Derogatur per clausulas amplissimas contrariis constitutioni
juxta consuetum Curiae stylum, quarum clausularum sensus & ef-
fectus hic est, quòd Summus Pontifex corrigi, & abrogari velit
quascunque contrarias dispositiones & consuetudines, quarum no-
titiam in scrinio pectoris sui habere præsumitur.*

§. XIII.

*Ut autem præsentis Litteræ ad omnium notitiam fa-
ciliùs deveniant, & nemo illarum ignorantiam allega-
re valeat, volumus illas, seu earum exempla ad valvas
Ecclesiæ Lateranensis, & Basilicæ Principis Apostolorum,
nec non Cancellariæ Apostolicæ, Curiaque generalis in
Monte Citatorio, ac in Acie Campi flore de Urbe, ut mo-
ris est, affigi, & publicari; sicque publicatas & affixas,
omnes & singulos, quos illæ concernunt, perinde arctâ-
re & afficere, ac si unicuique eorum nominatim, & per-
sonaliter intimatæ fuissent, utque ipsarum præsentium
Litterarum transumptis, seu exemplis etiam impressis,
manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicu-
jus personæ, in Ecclesiastica dignitate constitutæ, muni-
tis,*

tis, eadem prorsus fides tam in iudicio, quam extra illud, ubique adhibeatur, quæ ipsis presentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensa.

Demandatur sollemnis constitutionis promulgatio, & eidem taliter publicatæ vis arctandi omnes & singulos inditur; familiaris enim Curia Romanæ stylus est, ut novæ constitutionis publica lectio, ejusdemque in locis solitis, de quibus in constitutione mentio fit, Romæ facta affixio censeatur publicatio sufficiens in ordine ad obligandos omnes in Urbe & Orbe Christiano fideles.

§. XIV.

Nulli ergo omnino hominum liceat paginam hanc Nostræ voluntatis, sanctionis, declarationis, confirmationis, præcepti, decreti, mandati, prohibitionis, & derogationis infringere, vel ex ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis DEI, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum. Datum Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ millesimo septingentesimo vigesimo quinto, sexto Idus Junii, Pontificatus Nostri Anno secundo.

Apponitur Decretum pœnale, interminatio nimirum indignationis Dei omnipotentis, & BB. Apostolorum Petri ac Pauli, contra temerarios hujus constitutionis infractores; Nec dura cuiquam videatur hujusmodi imprecatio: cum ad coërcendos impiorum ausus ipsi Apostoli, horumque exemplo Summi Pontifices & Concilia jam ab antiquo sæpius anathematismis, & imprecationibus utendum putaverint, non ex odio, aut nocendi cupidine, sed ex charitate, quæ legis est plenitudo, &

F I N I S.

CO-

COROLLARIA EX UNIVERSO JURE.

EX JURE NATURÆ ET GENTIUM.

1. *Jus natura formaliter non est dictamen rectæ rationis; sed ordinatio Divinæ Sapientiæ, per dictamen synteresis natura rationali manifestata, præcipiens ea, quæ rectæ rationi sunt consentanea, & prohibens contraria.*
2. *Objectum Juris naturæ universaliter non est ex socialitate mensurandum.*
3. *Obligatio Juris naturalis aliquam mutationem propriè non recipit, nec veram Epikiam admittit.*
4. *In statu naturali (de civili sermo non est) licitum est, non tantum pro defensione vitæ & membrorum, sed & pro defensione notabilis partis bonorum, & honoris, invasorem occidere, si aliter bonorum, sive honoris damnum impediri vel resarciri nequeat.*
5. *Summæ Potestati Politicæ ex naturâ rei non convenit Jus Sacrorum.*
6. *In Regnis propriè patrimonialibus summa potestas de bonis subditorum liberè disponere valet; In non patrimonialibus dominio alto & eminenti tantam potestatem concedimus, quantum salus & felicitas Reipublica exposcit: hinc regulariter Jus quesitum subdito à Magistratu auferri nequit.*
7. *Metus crescentis in vicino potentia subinde, & in certis circumstantiis, Jus dare potest ad bellum ei inferendum.*

8. *Fides publica, etiam hostibus, infidelibus, & hereticis data, servanda est, & nullâ ratione per Authoritatem Pontificiam solvi, aut relaxari potest.*
9. *Repressalias suis requisitis instructas adnumeramus Furi Gentium.*
10. *Quod Jus Gentium ex toto humanum est, & verè legale, diversum à Civili & naturali Jure.*

EX JURE CANONICO.

1. **E**lectio in concursu cum postulatione, plus quàm tertiæ partis suffragiis celebrata subsistit, Jus electo tribuit, & postulationi per majora factæ præfertur.
2. *Electio Summi Pontificis, ad quam in Conclavi contra expressam prohibitionem Pontificis Antecessoris admissus est Cardinalis suspensus, & Jure suffragii privatus, valet, si duarum tertiarum numerum ejus votum non complet.*
3. *Collegium Cardinalium Sede vacante nequit Cardinalem à Summo Pontifice suspensum, suffragiique Jure privatum restituere.*
4. *Judicem secularem vi consuetudinis, si hæc immemorialis sit, Clericos reos in causis Civilibus realibus judicantem peccati damnare non audemus.*
5. *Matrimonia Acatholicorum in Imperio toleratorum contra formam à Concilio Tridentino præscriptam celebrata, in Imperio valida sunt, etiamsi altera pars sit Catholica.*
6. *Evitatio majoris mali Religioni veræ imminentis unica & sola causa est, permittendi exercitium Religionis heterodoxæ.*
7. *Usuræ merè lucratoriæ nullâ lege vel consuetudine sunt, vel possunt fieri licitæ.*
8. *Res judicata vim habet in utroque foro; proinde debitor, qui bonâ fide litigavit, in foro conscientia debitum, à quo absolutus est, retinere potest, tametsi post rem judicatam comperiat, se debitorem fuisse.*
9. *Testamentum ad pias causas conditum sine solemnitatibus valet etiam*

etiam in terris Imperii, neque duo testes, in cap. Relatum requisiti, sunt de formâ.

10. *Legislator Ecclesiasticus potest precipere, vel prohibere, actum merè internum.*

EX JURE CIVILI, FEUDALI, ET CRIMINALI.

1. **I**uramentum Judiciale ab actore nihil probante nec presumptione aliquâ adjuto deferri reo non potest.
2. *Conditioni certi ex mutuo, indefinite contracto, cum scientia Juris alieni in utroque foro 30. annis præscribitur.*
3. *A sententia Arbitri Juris appellatur, & laudum Arbitri compromissarii ad arbitrium boni viri reducitur.*
4. *Depositarius ad tantam diligentiam, quantam suis rebus custodiendis adhibet, tenetur.*
5. *Lapsus biennii excludit debitorem ab exceptione & probatione non numeratæ pecuniæ.*
6. *Clerici successionis in Feudo, præscindendo à consuetudine vel statuto particulari, capaces sunt.*
7. *Episcopus Feudum ad Ecclesiam reversum, seclusâ consuetudine vel statuto, denudò alteri etiam absque solemnitatibus conferre potest; Capitulum Sede vacante non aequè.*
8. *Legitimus per subsequens matrimonium succedit in Feudo.*
9. *Clericus de atroci crimine graviter diffamatus tortura subjici potest, mitiori tamen, quàm Laicus, modò adsint indicia aliàs ultrà torturam.*
10. *Non potest Clericus propter quodcunque capitale delictum degradari & Curia, seculari extradi, nisi sit incorrigibilis, aut delictum sit de exceptis.*

EX JURE PUBLICO.

1. **A**lius, quàm Romano-Catholicæ Religionis addictus, in Imperatorem eligi nequit.
2. *In controversiis Feudorum Regalium inter Principes solus Imperator, seclusâ etiam Camerâ Imperiali judicat.*
3. *Pax Religiosa & Westphalica licite inita fuit.*

4. Do-

4. Dominus territorialis exercitium suae Religionis publicum introducere potest, tametsi omnes subditi in anno decretorio 1624. diversa Religioni addicti fuerint, modò hi in exercitio suae Religionis non turbentur.
5. Pariter, si in quodam oppido, in quo anno decretorio erant e.g. meri Protestantes, unum aut alterum templum omni cultu & Religionis exercitio pro tunc vacuum, sive non possessum reperiat, liberum est Catholico Domino illud occupare, reaedificare, exornare &c.
6. Observantia anni normalis 1624. in causis, Religionem immediate concernentibus, & in annexis & similibus Juribus duntaxat; non verò in negotiis & muneribus merè politicis, qualia sunt Consularia & Senatoria &c. locum habet: salva exceptione de quibusdam civitatibus Imperii in Instrumento Pacis expressa.
7. Status Catholicus potest in diebus festivis subditis catholicis imperare vacationem ab operibus publicis, praesertim strepitosis, non obstante exceptione, eos in anno decretorio ad dictam vacationem coactos non fuisse.
8. Item potest Dominus territorialis subditis diversa Religionis, qui anno 1624. nec publicum nec privatum Religionis exercitium habuerunt, praefixo certo termino, qui in Imperio, pro personarum differentiâ, vel triennii, vel quinquennii legalis est, etiam invitis & nolentibus, utut alias tranquille viventibus, emigrationem injungere, lapsoque termino eos ad suam Religionem amplectendam competentibus remediis adigere, aut poenâ ac vi repugnantes ejicere.
9. Principes Ecclesiastici constituuntur in Germaniâ per Electionem Canonica, vi cujus ante obtentam Confirmationem & Investituram, Spiritualia & Politica sive Principalia exercere possunt.
10. Novissima Sanctio Pragmatica multum proficua est Religioni.

O. A. M. D. G. ET D. V. H.

Barthel, Johann Kaspar,

Dissertatio inauguralis, Annexa Commentatione In Constitutionem Benedicti
PP. XIII. De Jure Asyli Subjunctis Ex Universo Jure Corollariis

Herbipoli 1733

4 Diss. 3024,18

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10953999-1

VD18 14827239-001